

GAD
Gooi en Vechtstreek

Tussenstand

Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

"Van Afval Naar Grondstof"

100 gezinnen
100 dagen
100% afvalvrij

Gemaakt door:

] IPR·NORMAG [

CRM
CREM Waste Management

INTEGRON
Haal het beste uit klant en medewerker

Kenmerk	19.0014193
Datum	16 oktober 2019
Contactpersoon	I. van Gelderen
E-mail	i.vangeldereren@gad.nl

INHOUD

Bestuurlijke samenvatting	2
Doel en achtergrond van het rapport	2
Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 (VANG)	2
Wat is er gebeurd tot nu toe?	2
Behaalde resultaten	3
Kostenontwikkeling GAD	4
Hoe nu verder?	5
1. Inleiding	7
Achtergrond	7
Inkadering en focus huidige evaluatie	7
Doelen Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020	7
2. Voortgang implementatie van inzamelstructuur en -voorzieningen	9
2.1 Inleiding	9
2.1 Wat is er gebeurd tot nu toe?	9
2.2 Stand van zaken minicontainers	11
2.3 Stand van zaken ondergrondse voorzieningen	12
3. Voortgang implementatie inzet gedragsverandering	12
3.1 Inleiding	13
3.1 Inzet Communicatiemiddelen	13
3.2 Inzet afvalcoaches	13
3.3 Inzet Toezicht en Handhaving	14
4. Tussentijdse wijzigingen in de uitvoering tot nu toe	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Ervaringen tussentijdse evaluatie 2017	15
4.3 Tussentijdse bijsturing tot 2018	15
4.4 Verwachte risico's	17
5. Resultaten: Afval- en grondstoffenprestaties	20
5.1. Inleiding	20
5.2. Algemene afval- en grondstoffenprestaties	20
5.3. Afvalprestaties t.o.v. het gestelde doel	23
5.4. Sorteertanalyses	23
5.5. Algemene afval- en grondstoffenprestaties per gebiedstype	26
5.7. Conclusie en aanbevelingen	28
6. Resultaten: Inwonerstevredenheid	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Inwonerstevredenheid algemeen	29

6.3 Uitkomsten onderzoek over afvalscheidingsgedrag	30
6.4 Uitkomsten onderzoek over frequentie inzameling	31
6.5 Uitkomsten onderzoek over VANG-ambitie	32
7. Evaluatie besluitvormingsproces	33
7.1 Inleiding	33
7.2 Proces	33
7.3 Resultaten belevingsonderzoek raadsleden	34
8. Evaluatie geplande en gerealiseerde investeringen	35
8.1 Inleiding	35
8.2 Investeringsopgave en planning conform Uitvoeringsplan	36
8.3 Evaluatie investeringen (totaalbeeld)	37
8.4 Evaluatie ex post minicontainers	38
8.5 Evaluatie ex post verzamel- en wijkcontainers	40
8.6 Vooruitkijken: evaluatie ex ante	43
9. Evaluatie financiële resultaten GAD als geheel	45
9.1 Inleiding	45
9.2 Kostenontwikkeling GAD als geheel	46
9.3 Ontwikkeling uitvoeringskosten	47
9.4 Ontwikkeling verwerkingskosten	47
9.5 Ontwikkeling middelen (container- en inzamelvoorzieningen)	48
9.6 Ontwikkeling overhead	48
10. Evaluatie bijdrage regionale Circulaire Economie	50
10.1 Inleiding	50
10.2 Evaluatie bijdrage: vermindering primair grondstoffengebruik	50
10.3 Evaluatie bijdrage: Bijdrage maatschappelijke meerwaarde	53
10.4 Evaluatie bijdrage: regionaal netwerk voor een regionale circulaire economie	53
10.5 Inzet verbreden bijdrage regionale Circulaire Economie	55
11. Afronding implementatie VANG en visie richting 2026	56
11.1 Inleiding	56
11.2 Bijsturing komende periode tot 2021	56
11.3 Inzet op vergroten kwaliteit van inzameling en verwerking grondstoffen	56
11.4 Inspelen op nieuwe ontwikkelingen en verbreding visie	57
11.5 Vervolgproces	59

Bestuurlijke samenvatting

Doel en achtergrond van het rapport

De Regio Gooi en Vechtstreek is uitgedaagd de landelijke richtlijnen zoals opgesteld in het Rijksprogramma Van Afval naar Grondstof (VANG) te vertalen in plaatselijke maatregelen. Hierom hebben de regiogemeenten met de Grondstoffen- en AfvalstoffenDienst (GAD) het Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 (VANG-plan) opgesteld.

In de afgelopen jaren is gewerkt aan de implementatie en uitvoering van het VANG-plan. Naast de jaarlijkse monitoring van de realisatie van de doelstellingen is het doel van dit rapport om een integrale (tussentijdse) evaluatie van de voortgang tot en met juni 2019 te bieden en alvast een blik te werpen op het verdere vervolg van de implementatie, zo ook op de nieuwe visie richting 2026.

Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 (VANG)

De kern van de aanpak uit het VANG-plan is het verbeteren van de service door drempelverlagende maatregelen die het aanbieden van grondstoffen makkelijker maken. De drempel voor het aanleveren van restafval wordt daarentegen verhoogd. Hiermee worden de inwoners geactiveerd om de doelstelling van afvalscheiding van 75% in 2020 te behalen. Om dit te bewerkstelligen is een wijziging van de inzamelstructuur opgesteld:

- Inwoners die gebruik maken van minicontainers krijgen een extra minicontainer voor plasticverpakkingen, metaalverpakkingen en drankkartons (PMD). De huidige container voor restafval wordt vervangen door een kleinere en wordt minder frequent opgehaald.
- Waar geen ruimte is voor een 4e minicontainer gaan de inwoners voor restafval gebruik maken van een ondergrondse verzamelcontainer.
- Bij hoogbouw en in centra waar inwoners geen gebruik maken van minicontainers worden ondergrondse voorzieningen geplaatst voor het inzamelen van grondstoffen en restafval.

Wat is er gebeurd tot nu toe?

Realisatie wijziging inzamelstructuur

In de gehele regio is het uitzetten van de extra minicontainer voor PMD en het vervangen van de huidige restafvalminicontainer zo goed als afgerond. Per 1 januari 2019 is de aanpassing van de inzamelfrequenties in de gehele regio doorgevoerd. Het plaatsen van ondergrondse containers is voor 100% gerealiseerd in Centrum Naarden, voor 87% in Centrum Hilversum en in 80% in Huizen, Blaricum en Laren. Voor Gooise Meren zijn de voorbereidingen afgerond en is gestart met de eerste plaatsingen. In gemeente Weesp en in Wijdmeren is begonnen met de voorbereidingen van de locaties. In gemeente Hilversum (overig) worden de voorbereidingen nog gestart.

Inzet communicatie, handhaving en afvalcoaches

Naast de uitrol nieuwe inzamelstructuur van het VANG-plan zijn er diverse middelen ingezet om inwoners te informeren en te begeleiden en hiermee bewustwording te creëren en inwoners te activeren om afval (beter) te scheiden. Er is o.a. extra communicatie ingezet: er zijn lokale informatiebijeenkomsten gehouden, brieven gestuurd, voorlichting op markten en in wijken gegeven en er waren participatiebijeenkomsten voor de implementatie van ondergrondse containers. Daarnaast is in 2016 gestart met het inzetten van afvalcoaches als schakel tussen de communicatie en de handhaving op straat.

Vertraging en bijsturing

De voorbereidingen en de uitrol van de passende inzameling zijn later gestart dan gepland als gevolg van een langer bestuurlijk besluitvormingsproces. Daarnaast is er uitloop in het plaatsen van ondergrondse containers door de verscherping van de regels omtrent het plaatsen van objecten nabij kabels en leidingen. Ook kost het zorgvuldige participatietraject meer tijd dan vooraf voorzien. Er is hierom een aangepaste planning opgezet waarin nu staat dat de passende inzamelstructuur in 2022 zal worden afgerond.

Daarnaast is in 2017 tussentijds geëvalueerd met ervaringen van inwoners en ervaringen met het plaatsen. De uitvoering is hierdoor bijgestuurd:

- Het gelijk opleveren van hoogbouw en laagbouw bleek praktisch niet mogelijk: er is besloten de uitrol van minicontainers versneld uit te voeren over de gehele regio.
- Het is gebleken dat de minicontainerconfiguratie voor meer huishoudens als best passend wordt beoordeeld dan in het uitvoeringsplan was geschat. Er is besloten om meer huishoudens aan te sluiten op de minicontainerstructuur en minder huishoudens op de ondergrondse structuur.

In de organisatie van de GAD hebben ook veranderingen plaatsgevonden. Zo is er een team gekomen dat zich bezighoudt met de plaatsingen van de ondergrondse containers in de gehele regio. Hiermee heeft de GAD stappen gezet om op de vertragingen die zijn opgelopen in de eerste jaren bij het aanvragen van aanpassingen van de kabels en leidingen, maar ook in de afstemming met de gemeenten, in te lopen.

Behaalde resultaten

Inwonerstevredenheid

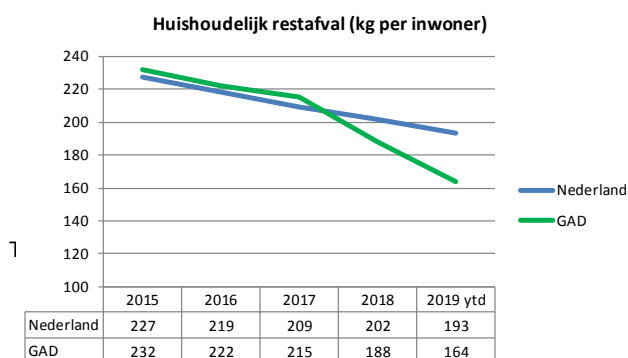
Onafhankelijk onderzoek toont aan dat tevredenheid onder de inwoners met betrekking tot de inzameling, scheidingsstations, klantenservice, en communicatie sinds 2013 is gestegen van een 7.0 naar een 7.6. Hiermee voldoet de implementatie en uitvoering van het VANG-plan tot nu toe aan het gestelde doel om te waarborgen dat de tevredenheid van de inwoners (over het inzamelsysteem en de ervaren service) gelijk blijft of toeneemt ten opzichte van het serviceniveau in 2013.

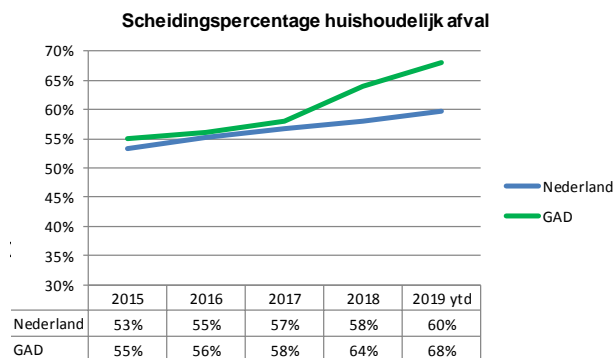
Gedragsverandering en milieueffecten

Regionaal is het scheidingspercentage gestegen van 55% in 2015 naar 68% in 2019 (* berekend n.a.v. resultaten tot en met 1^e half jaar 2019). Het restafval is gedaald naar 164 kg per inwoner. Dit is goed op weg naar de doelstelling van 75% afvalscheiding in 2020. Deze vertaalt zich regionaal in dat de hoeveelheid restafval dient te dalen van 234 kg per inwoner in 2015 naar 128 kg per inwoner in 2020.

Ten opzichte van landelijke cijfers presteert de regio sinds 2018 bovengemiddeld. Onderstaande grafieken tonen dat waar de regio in 2015 nog gemiddeld presteerde, het restafval sinds 2018 meer is gedaald ten opzichte van het gemiddelde van Nederland. Zo is ook te zien dat het scheidingspercentage vanaf 2018 ten opzichte van de rest van Nederland sneller is gestegen. NB: de meeste wijzigingen van de inzamelstructuur zijn afgerond in 2018.

Bron: Nederland CBS; GAD; bewerking IPR Normag
2019 ytd Nederland extrapolatie

Bron: Nederland CBS; GAD; bewerking IPR Normag
2019 ytd Nederland extrapolatie

Er zijn door de wijziging in zamelstructuur van het VANG-plan vooral resultaten gehaald bij GFT (van 88 kg naar 113 kg) en PMD (van 5 kg naar 28 kg).

Geplande en gerealiseerde investeringen

Er is 23,7 miljoen begroot voor het implementeren van de nieuwe containerstructuur. Tot en met eind 2018¹ is er voor € 6,9 miljoen geïnvesteerd in de nieuwe containerstructuur, inclusief start, aanloop en implementatiekosten. Dit betekent een budgetrealisatie van 29% op de investeringsopgave ten opzichte van de geplande voortgang van 67%. Het investeringstempo is achtergebleven op het plan, wat overeenkomt met de vertraging die is opgelopen voor de implementatie. De financiële evaluatie biedt de volgende inzichten:

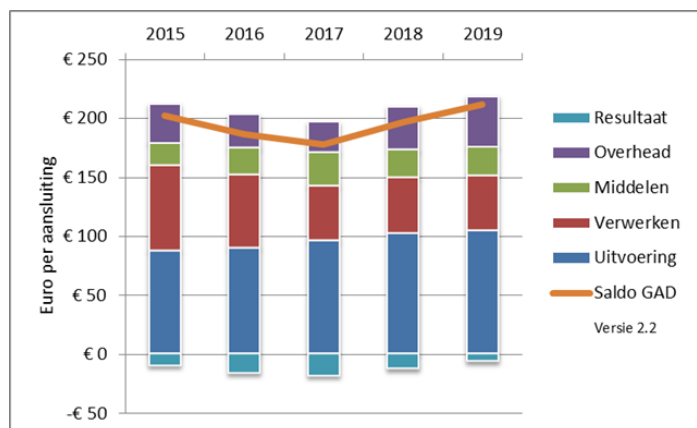
- Tot en met eind 2018 verhouden de gepleegde investeringen zich positief ten opzichte van het uitvoeringsplan. Er is sprake van een budgetonderschrijding.
- Er zijn extra investeringen gedaan in verhouding tot het plan voor de uitrol van minicontainers. Dit is het gevolg van de op maat gesneden containerconfiguratie; er zijn meer huishoudens aangesloten op de mini-containerstructuur en minder huishoudens op de ondergrondse structuur. Ook is er een onverwachte extra groei gezien in aantal huishoudens met de realisatie van een aantal nieuwbouwwijken. Daarnaast was er een grotere vraag naar grotere grondstoffencontainers voor de overige grondstoffen.
- Daarentegen is er naar verhouding minder geïnvesteerd in het plaatsen van wijk- en verzamelcontainers. Ook dit is het gevolg van maatwerkkeuzes gedurende de implementatie betreffende de containerconfiguratie.
- Kijkend naar de gemiddelde eenheidsprijs van de minicontainers, is deze lager uitgevallen dan begroot. Daarentegen is er sprake van een hogere eenheidsprijs per gerealiseerde verzamel-/wijkcontainer. Met daarbij de onzekerheid over de hoeveelheid nog te plaatsen containers is dit een aandachtspunt is om goed te blijven monitoren tijdens het verdere afronden van het plan.
- Wanneer aandachtspunten en risico's goed worden beheerst zijn de huishoudens in 2022 (ruim) binnen de geplande investeringsopgave van het Regionaal Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 2015-2020 aan het passen-inzamelsysteem aangesloten.

Kostenontwikkeling GAD

In het kader van de implementatie van het VANG-plan is ook de financiële prestatie van GAD als geheel gezien. De totale kostenontwikkeling (inclusief inflatie) van GAD in de periode 2015 tot en met 2019 toont het volgende beeld:

De volgende inzichten komen uit de evaluatie van de kostenontwikkeling:

- De uitvoeringskosten per huishouden

¹ Vanwege beschikbare broninformatie is de evaluatie van het financiële onderdeel gedaan tot de periode eind 2018.

stijgen onder meer als gevolg van de toename van dienstverlening en het verhogen van het serviceniveau.

- De verwerkingskosten dalen als gevolg van de reductie van het huishoudelijk restafval en de toename van het aantal recyclebare grondstoffen.
- Ten opzichte van 2015 is er een stijging in kapitaalslasten voor container- en inzamelvoorzieningen. Dit is uiteraard het gevolg van de implementatie wijziging inzamelstructuur.
- De stijging vanaf 2018 is vooral veroorzaakt door de (toegerekende) overhead. Deze is in 2018 en 2019 fors gestegen als gevolg van een aangepaste methodiek voortvloeiende uit de nieuwe BBV-regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).

Hoe nu verder?

Inzet voor de komende twee jaar

Voor het blijven verbeteren van het scheidingsresultaat en het behalen van de VANG-doelstelling zal de GAD, naast het afronden van de implementatie nieuwe inzamelstructuur, de komende twee jaar verder inzetten op het verhogen van kwaliteit van de inzameling.

Daarnaast is de focus voor de komende twee jaar om een grotere en bredere rol te spelen in de regionale circulaire economie. Regio Gooi en Vechtstreek onderschrijft het rijksbrede programma circulaire economie om vóór 2050 een circulaire economie te realiseren. Met het verhogen van brongescheiden grondstofstromen en het vergroten van haar aandacht voor aanbestedingen en contractafspraken voor hogere verwaarding van de grondstoffen heeft de GAD al een eerste bijdrage geleverd aan de regionale circulaire economie die kan worden doorgezet. Daarnaast stimuleert de GAD de lokale economie en lokale werkgelegenheid en is het een voorbeeld voor de regio met betrekking tot het bouwen en versterken van een regionaal netwerk. Ook dit kan verder worden uitgewerkt door bijvoorbeeld de huidige samenwerkingen met lokale duurzame initiatieven en lokale kringlopen te versterken en de inzet te verbreden door ook samen te werken voor circulaire inkoop en afvalbeheer van lokale bedrijven, scholen en eigen gemeentelijke organisaties.

Visie 2026

Voor de ontwikkeling van een nieuwe visie richting 2026 is het van belang in te spelen op externe ontwikkelingen. Niet alleen voor de nieuwe visie 2026, maar ook voor de langere termijn is het van belang kennis te nemen van nieuwe (te vormen) kaders van de Rijksoverheid en ontwikkelingen en ambities binnen (andere) gemeenten. Ontwikkelingen die nu al spelen zijn bijvoorbeeld:

- Ontwikkelingen bron- en nascheiding: steeds meer gemeenten kiezen voor het combineren van bron- en nascheiding om grondstoffenhergebruik te verhogen. Daarbij wordt de al bestaande inzameling van PMD aan huis of met verzamelcontainers gecontinueerd in combinatie met het technisch nascheiden van het huishoudelijk restafval.
- Het bieden van een prijsprikkel als een instrument om het aanbodgedrag van afval te sturen. Circa 48% van de gemeenten in Nederland heeft deze prijsprikkel geïndividualiseerd met, afhankelijk van de hoeveelheid afvalaanbod per huishouden, gedifferentieerde tarieven. In gemeenten die dergelijke prijsprikkels toepassen in het afvalbeheer zijn de hoeveelheid restafval per inwoner en de afvalstoffenheffing lager. Diftar is tot nu echter geen onderdeel van het afvalbeheerbeleid van GAD.
- Ontwikkelingen bedrijfsinzameling: het is mogelijk dat er nieuwe kaders vanuit de Rijksoverheid komen, waardoor gemeentelijke organisaties, naast het inzamelen van huishoudelijk afval, ook een belangrijkere rol moeten vervullen in het inzamelen van bedrijfsafval.

- Ontwikkelingen circulaire ambachtscentra: Rijkswaterstaat heeft landelijk als doel gesteld dat in 2030 een landelijk netwerk van centra gerealiseerd is. Circulaire ambachtscentra combineren milieustraten met kringloopwinkels en reparatiewerkplaatsen. Hiermee worden afvalscheiding, recycling, reparatie en hergebruik op één plek gebracht. Dit biedt veel mogelijkheden voor activiteiten als slim (her)ontwerpen, demonteren, repareren, recyclen en zo ook werkgelegenheid voor activering en re-integratietrajecten of voor praktisch geschoolden in het algemeen.

Vanaf 2020 zal input worden opgehaald bij de bestuurders en raadsleden over de visie op de toekomst van afvalscheiding in relatie tot circulaire economie en de landelijke doelstellingen. Het doel is om gezamenlijk te komen tot een visie richting 2026.

1. Inleiding

Voor u ligt de tussenevaluatie van het Uitvoeringsplan huishoudelijk afval voor de regio Gooi en Vechtstreek 2015-2020. Dit plan beschrijft de wijze waarop de Regio Gooi en Vechtstreek de afgelopen jaren de inzameling van het huishoudelijk afval heeft georganiseerd. In deze tussenevaluatie staat de vraag centraal of het beleid en de maatregelen van het Uitvoeringsplan tot nu toe een bijdrage hebben geleverd aan de gestelde doelen van afvalscheiding en of deze qua kosten en opbrengsten voldoen aan de beschreven aanpak.

Achtergrond

In 2015 stelden de regiogemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren) met de Grondstoffen- en AfvalstoffenDienst (GAD) het Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 (VANG) op. Met dit plan geven de gemeenten invulling aan de landelijke ambities om te komen tot meer hergebruik van huishoudelijke afvalstromen en minder restafval. De doelstelling voor huishoudens in Gooi en Vechtstreek is 75% afvalscheiding in 2020 en is bekrachtigd door de gemeenteraden met de vaststelling van de regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2015-2018.

In de afgelopen drie jaar is gewerkt aan de implementatie en uitvoering van het VANG-plan. De voortgang en de realisatie van de doelstellingen worden daarbij jaarlijks gemonitord. Na deze periode van drie jaar is behoefte aan een integrale evaluatie.

Inkadering en focus huidige evaluatie

Deze evaluatie gaat over de planperiode tot en met juni 2019 en heeft het karakter van een tussenevaluatie. Het betreft alleen de maatregelen die genomen zijn afgelopen jaren om te komen tot 75% afvalscheiding in 2020. De overige financiën en ontwikkelingen van de GAD worden buiten beschouwing gelaten, behalve als het een directe invloed heeft gehad op de huidige ontwikkelingen of resultaten.

Doelen Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

Het Regionaal Uitvoeringsplan kent een planhorizon van 2015 tot en met 2020. De ambitie, doelstellingen en uitgangspunten van het Regionaal Uitvoeringsplan 2015-2020 zijn uitgewerkt in paragraaf 2.1 van het genoemde plan.

Kort samengevat:

- Afvalscheiding huishoudelijk afval 75% in 2020. Dit komt overeen met maximaal 128 kg huishoudelijk restafval per inwoner.
- In 2020 zijn alle maatregelen uit het plan gerealiseerd. En is 100% van de huishoudens aangesloten op het voor hen passende (inzamel)stelsel met als tussendoelen 25% in 2017 en

Daarbij moet aan het volgende worden voldaan:

- *Het scheiden en aanbieden van grondstoffen is makkelijker gemaakt.*
- *Per gebiedstype en bebouwingstype is sprake van een passende inzamelmethode.*
- *De voortgang van het Uitvoeringsplan wordt periodiek geëvalueerd.*
- *De tevredenheid van de inwoners (over het inzamelstelsel en de ervaren service) is gelijk of neemt toe ten opzichte van het serviceniveau in 2013.*
- *De wijziging van het inzamelstelsel is ten opzichte van de begroting van 2015 (exclusief verbrandingsbelasting en indexering) budgetneutraal ingevoerd.*
- *Het uitvoeringsplan leidt tot een hogere inzet van mensen, maar leidt niet tot een vergroting van de formatie van de GAD.*
- *Voor de verzamelcontainers wordt uitgegaan van ondergrondse containers.*

75% in 2018.

2. Voortgang implementatie van inzamelstructuur en -voorzieningen

2.1 Inleiding

In het Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 is een wijziging inzamelstructuur opgesteld. De kern van de aanpak uit het VANG-plan is het verbeteren van de service door drempelverlagende maatregelen die het aanbieden van grondstoffen makkelijker maken. De drempel voor het aanleveren van restafval wordt daarentegen verhoogd. Hiermee worden de inwoners geactiveerd om de doelstelling van afvalscheiding van 75% in 2020 te behalen. Om dit te bewerkstelligen is de volgende wijziging inzamelstructuur opgesteld:

- Inwoners die gebruik maken van minicontainers krijgen een extra minicontainer voor plasticverpakkingen, metaalverpakkingen en drankkartons (PMD). De huidige container voor restafval wordt vervangen door een kleinere en wordt minder frequent opgehaald.
- Waar geen ruimte is voor een 4e minicontainer gaan de inwoners voor restafval gebruik maken van een ondergrondse verzamelcontainer.
- Bij hoogbouw en in centra waar inwoners geen gebruik maken van minicontainers worden ondergrondse voorzieningen geplaatst voor het inzamelen van grondstoffen en restafval.

In dit hoofdstuk wordt de voortgang van de implementatie van deze wijziging beschreven.

2.1 Wat is er gebeurd tot nu toe?

De voorbereidingen voor een passende inzameling zijn een jaar later gestart ten opzichte van de planning als gevolg van het bestuurlijke besluitvormingsproces. Daarnaast is er uitloop door de verscherping van de regels omtrent het plaatsen van objecten nabij kabels en leidingen (nieuwe regels sinds 2016).

De oorspronkelijke planning voor de implementatie is hierom tussentijds aangepast. In onderstaande tabel staat de planning van de invoering van passende inzamelsystemen, zoals opgenomen in het Uitvoeringsplan "VANG", aangevuld in het groen met de huidige planning.

Maatregel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Invoering containermanagent	V	V/X	X	X	X	X		
Centrum Naarden	V	V/X	X	X	X			
Centrum Hilversum	V	V/X	X	X	X	X		
Gemeente Huizen, Blaricum en Laren	V	V/X	X	X	X			
Gemeente Gooise Meren		V	X	V	V/X	X	X	
Gemeente Weesp, Wijdmeren (Hilversum –zuid)			V	X	V	V/X	X	X
Hilversum				V	X		X	X
Overige gebieden (die bv. specifiek zijn in aanpak of door bezwaren e.d. zijn uitgelopen)			V/X	V/X	V/X	X	X	X
Communicatie/ voorlichting:	V/X	X	X	X	X	X	X	X
Voorlichtingscampagne VANG/ nut van grondstoffen	X	X	X	X	X	X	X	X
Ondersteunde voorlichting t.a.v. invoering inzamelsysteem	X	X	X	X	X	X	X	X

V= voorbereiding

X= uitvoering

Groen = aangepaste planning

De onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van wat er tot nu toe is gebeurd.

2016	Het regionaal uitvoeringplan is vastgesteld
2016	Het plan voor de stadscentra in Hilversum en Naarden-Vesting is in uitvoering gekomen.
2017	In Huizen, Laren en Blaricum (fase 1) zijn de wijzigingen voor de laagbouw gerealiseerd. Voor de hoogbouw is het plan in uitvoering.
2018	De minicontainers voor PMD zijn uitgezet en de restafvalcontainers omgewisseld in Gooise Meren, Hilversum, Wijdemeren en Weesp (loopt t/m jan. 2019).
2018	Hebben de inwoners grote of meer grondstofcontainers aan kunnen vragen en zijn deze geleverd.
2018	Is in Huizen, Laren en Blaricum gestart met het plaatsen van de ondergrondse voorzieningen.
2018	Is het projectplan voor fase 2 (Gooise Meren) ondergrondse verzamelcontainers afgerond en vastgesteld en is er gestart met de participatie.
2019	1 ^e containers in fase 2 (Gooise Meren) zijn geplaatst. Voorbereidingen in Wijdemeren zijn gestart.

De implementatie van de minicontainers en verzamel- en wijkcontainers kenden hun eigen implementatieproces. In de volgende paragrafen wordt de stand van zaken van de implementatie van de twee trajecten afzonderlijk uitgelegd.

2.2 Stand van zaken minicontainers

Sinds de implementatie van de inzamelstructuur zijn er over de gehele regio:

- 77.000 PMD-containers uitgezet
- 77.000 restafvalcontainers van 240 liter gewisseld naar 140 liter
- 7.150 grondstofcontainers (papier en GFT) zijn uitgezet/gewisseld
- 3.300 PMD-containers gewisseld van 240 liter naar 140 liter

Naast de wijziging van de inzamelstructuur is per 1 januari 2019 ook de aanpassing van de inzamelfrequenties in de gehele regio doorgevoerd.

Inzameling papier en karton/ inzet verenigingen

De frequentie van de inzameling van papier en karton is niet aangepast. Dit is uitgesteld doordat deze inzameling gekoppeld zit aan de inzet van verenigingen en stichtingen en de vergoedingen die zij hiervoor krijgen. De frequentie van 1x per 3 weken heeft directe consequenties voor de verenigingen en de beschikbaarheid van vrijwilligers. De verenigingen hebben aangegeven problemen te krijgen met de planning indien deze frequentie wordt aangepast. Tevens zien we dat de hoeveelheid papier en

Vraagstuk:

Blijven we inzamelen met verenigingen en stichtingen of zetten we in op een hogere frequentie? Daarnaast moet de afweging worden gemaakt of er meer papier en karton ingezameld gaat worden door vaker in te zamelen, gezien de terugloop in de hoeveelheid die weliswaar wel van samenstelling

2.3 Stand van zaken ondergrondse voorzieningen

De implementatie van de wijziging van de inzamelstructuur voor de ondergrondse voorzieningen is verdeeld over verschillende fasen. De onderstaande tabel geeft de voortgang weer van de implementatie ondergrondse voorzieningen.

Fasen		% ovc
Fase 0	Centrum Naarden	100% van de locaties gerealiseerd en in gebruik genomen
Fase 0	Centrum Hilversum	87% van de locaties gerealiseerd en in gebruik genomen
Fase 1	Huizen Blaricum Laren	80% van de locaties gerealiseerd en in gebruik genomen
Fase 2	Gooise Meren	Locaties zijn voorbereid en is gestart met de participatie, 1 ^e containers zijn geplaatst.
Fase 3	Gemeente Weesp, Wijdmeren (Hilversum-zuid)	Locaties in Wijdmeren worden voorbereid
Fase 4	Gemeente Hilversum	Nog niet gestart

Vertraging

Het plaatsen van ondergrondse containers heeft flinke vertraging opgelopen. Door *verscherpte* regels omtrent het plaatsen van objecten nabij kabels en leidingen, moesten meerdere locaties heroverwogen worden. Daarnaast kunnen de betreffende bedrijven van de kabels en leidingen op dit moment hun eigen termijnen voor het beoordelen en maken van offertes, niet nakomen. Tevens lopen de *wachttijden* om kabels en leidingen te verleggen soms op tot een jaar.

Ook kost het zorgvuldige participatietraject meer tijd dan vooraf voorzien.

Vraagstuk:

Daar waar dat kan bij hoogbouw minder participatie inzetten zodat ondergrondse containers sneller geplaatst kunnen worden.

3. Voortgang implementatie inzet gedragsverandering

3.1 Inleiding

Naast de wijziging van de inzamelstructuur is er in de regio ingezet op communicatie, begeleiding en ondersteuning van inwoners, toezicht en handhaving voor het teweegbrengen van gedragsverandering bij de inwoners. In dit hoofdstuk worden de middelen die zijn ingezet beschreven.

3.1 Inzet Communicatiemiddelen

De volgende communicatiemiddelen zijn ingezet om bewustwording te creëren bij de inwoners.

- 100-100-100-campagne uitgerold (100 huishoudens, 100 dagen, 100% afvalvrij)
- 'Afval is geschiedenis, grondstoffen zijn de toekomst'-campagne ingezet
- 'Doe mee met PMD-campagne
- GFT(e)-campagne
- Lokale specifieke uitingen over de wijzigingen van inzameling voor inwoners: lokale informatiebijeenkomsten, brieven, voorlichting op markten en in wijken
- Participatiebijeenkomsten voor de ondergrondse containers per gebied
- Inzet mobiel scheidingsstation (1^e van Nederland)
- Open dag GAD is op 6 oktober 2018 gehouden

100 gezinnen
100 dagen
100% afvalvrij

3.2 Inzet afvalcoaches

In 2016 zijn we gestart met het inzetten van de afvalcoaches. Afvalcoaches zijn de schakel tussen de communicatiecampagne en de handhaving op straat. Door een persoonlijke benadering op zowel markten/straat als bij mensen thuis verwachten we meer resultaten te behalen in de totale gedragsverandering.

De afvalcoaches hebben zich ingezet op:

- Voorlichting bij de wijzigingen van het inzamelsysteem bij laagbouw. Met de voorlichtingsbus stonden zij gedurende de uitrol op de weekmarkten. Inwoners konden gedurende een half jaar bij hen terecht voor vragen en informatie.
- Voorlichting bij ondergrondse containers en actief aanwezig in Naarden-Vesting en Hilversum centrum bij het omschakelen van 'alle zakken het centrum uit'.
- Voorlichting bij de GFT(e)-campagne. Keukenafval? Een echte keukenprins gooit het in de groene bak.
- Dekselkaarten. Na de uitrol is er gewerkt met VANG-controles (groene, gele, oranje en rode kaart). Inwoners konden bij controles kaarten krijgen. Met als eerste waarschuwing een gele

Tussenstand Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

kaart als afvalcoaches of handhavers iets in de minicontainer aantreffen dat niet juist was. Door middel van de gele kaart informeerden zij het betreffende huishouden. De oranje kaart was een tweede waarschuwing: als bij een volgende inzamelronde geen verbetering was opgetreden. Afvalcoaches gingen dan ook in gesprek met de betreffende inwoners over wat er anders zou kunnen. De rode kaart is de laatste waarschuwing en werd uitgeschreven door team toezicht en handhaving en hiermee kon de inwoner een boete riskeren.

- Inwoners die moeite hadden met het huidige inzamelsysteem werden geholpen door de afvalcoaches. Samen gingen zij op zoek naar een manier waarop dat wel zou kunnen.
- Voorlichting bij het mobiele scheidingstation.
- Extra inzet door afvallessen op basisscholen. Jong geleerd = oud gedaan.

3.3 Inzet Toezicht en Handhaving

De inzameling van huishoudelijk afval is aan regels gebonden. Hiervoor zijn de Regionale Afvalstoffenverordening en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten in 2017 aangepast en vastgesteld.

Het controleren op de naleving ligt bij de afdeling Toezicht & Handhaving van de Regio Gooi en Vechtstreek (T&H).

De medewerkers van T&H zijn dagelijks op staat te vinden met als belangrijkste doel de voorlichting van inwoners over afvalscheiding. Handhaving en beboeting zijn een laatste maatregel in het totale proces van hun werk om te komen tot gedragsverandering en resultaten.

De veel voorkomende overtredingen zijn:

- Onjuist aanbieden van huishoudelijk afval. Denk hierbij aan te vroeg aanbieden, niet gescheiden aanbieden, afval naast of bij een container plaatsen.
- Aanbieden van andere categorieën afvalstoffen dan huishoudelijke afvalstoffen, zoals bedrijfsafval.
- Dumpingen van folders/kranten.

In onderstaande tabel is een overzicht van de totaal aantal behandelde meldingen over de jaren 2015 t/m 2018.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Totaal aantal behandelde meldingen	4.237	5.980	6.853	8.068
Onjuist aanbieden huishoudelijk afval	3.582	5.389	6.110	7.599
Aanbieden andere categorieën	137	130	724	443
Folders/kranten gedumpt	37	40	19	26

De toename van het aantal meldingen komt door de uitgebreide controles op restafval, PMD en GFT in het kader van het programma 'Van Afval Naar Grondstof'. De medewerkers van T&H hebben extra inzet gepleegd op het onjuist aangeboden huishoudelijk afval bij minicontainers en op bijplaatsingen bij ondergrondse containers.

4. Tussentijdse wijzigingen in de uitvoering tot nu toe

4.1 Inleiding

Inwoners van Huizen, Laren en Blaricum hebben als eerste in Gooi en Vechtstreek ervaring opgedaan met de PMD-container. Door de aansluiting van centrum Hilversum en Naarden is ervaring opgedaan met plaatsen van ondergrondse containers in centrumgebieden. Door tussentijds in 2017 te evalueren is in de uitvoering bijgestuurd. In dit hoofdstuk worden de ervaringen, de wijzigingen en de daarbij horende risico's beschreven.

4.2 Ervaringen tussentijdse evaluatie 2017

Uit de evaluatie kwamen de volgende punten naar voren:

- Door de uitrol van de PMD-container en de kleinere restafvalcontainer is de vraag naar extra/grotere containers voor andere grondstoffen (GFT, papier) verhoogd;
- Er waren voor de inwoner veel veranderingen (PMD-container, kleinere restafvalcontainer, andere inzamelfrequentie en andere inzameldag) in drie maanden tijd. Dit leidde tot veel verschillende communicatiemomenten, hetgeen onduidelijkheden gaf;
- Er was meer vraag naar kleine PMD-containers dan vooraf was voorzien, waardoor achteraf omwisseling van 3.000 containers nodig was;
- Wekelijkse GFT-inzameling het gehele jaar door werd als onnodig gezien;
- Het gelijk opleveren van hoogbouw en laagbouw bleek praktisch onmogelijk;
- Uitgangspunten voor gezinnen voor een grotere restafvalcontainer waren onduidelijk;
- Participatiebijeenkomsten zijn van belang voor draagvlak onder inwoners bij centrumaanpak in mindere mate bij hoogbouw en laagbouw overige gebieden;
- Het bepalen van locaties voor ondergrondse containers is een tijdrovende activiteit, waarbij rekening dient te worden gehouden met o.a. loopafstand, ruimte en de ligging van kabels en leidingen. En er is weinig ruimte in de openbare ruimte voor alle ovc. Belangen voor bomen, parkeren en afval blijken in de praktijk met elkaar te knellen;
- Het blijkt dat er overcapaciteit is bij GFT ondergronds. Tevens geeft GFT ondergronds meer stankoverlast dan bovengronds. GFT heeft de laagste prioritering bij ovc-plaatsing in centrum en hoogbouw, waardoor er te weinig locaties beschikbaar waren.

4.3 Tussentijdse bijsturing tot 2018

Naar aanleiding van deze uitkomsten is er in de uitvoering bijgestuurd.

- Om duidelijk en beter te communiceren en inwoners meer mee te nemen in de veranderingen is er gekozen om de hoogbouw en de laagbouw van elkaar los te koppelen. De laagbouwgebieden (type 1) in de overige vier gemeenten in één keer aan te sluiten aan het nieuwe inzamelen in 2018 (fase 2).
- Er bleek uit fase 1, dat 13% van de containers na uitrol omgeruild zijn. Met de reden dat het formaat container niet paste bij het type huishouden. Voor de verdere uitrol is aan alle inwoners in gebiedstype 1 gevraagd welk formaat container zij wilden (PMD, GFT, papier) of geen. Tevens is er vooraf geïnventariseerd of huishoudens in een uitzondering vielen (kinderen in de luiers, medische indicatie of een gezin gelijk of groter dan 5), waardoor zij recht hebben op een grotere restafvalcontainer. Deze zijn uitgezet in 2018.
- De inzameling van de GFT-containers is aangepast naar 1 x per 2 weken in de winterperiode (december t/m februari), overige maanden wordt er wekelijkse ingezameld. In het plan was eerst het hele jaar door een wekelijkse inzameling.

- GFT ondergronds is omgezet naar GFT bovengronds. Er is een aanbesteding gestart met het GFT-huisje. Een systeem passende bij de ondergrondse systemen, afsluitbaar en te openen met hetzelfde pasje.
- Grotere grondstoffencontainers en aantallen zijn aan te vragen.

In de organisatie van de GAD hebben er ook veranderingen plaatsgevonden.

Zo is er een team gekomen dat zich bezig houdt met de plaatsingen van de ondergrondse containers in de gehele regio. In dit team worden de voorbereidingen gedaan in samenwerking met de betreffende gemeente. De participatiebijeenkomsten worden voorbereid, begeleid en de verdere afstemming over de locaties met de gemeenten gecoördineerd. Ook de werkelijke plaatsing en het toezicht hierop is nu in eigen huis.

Hiermee heeft de GAD geprobeerd de vertragingen die zijn opgelopen in de eerste jaren bij het aanvragen van aanpassingen van de kabels en leidingen, maar ook in de afstemming met de gemeenten, in te lopen.

4.4 Verwachte risico's

Er zijn in het Uitvoeringsplan enkele risico's beschreven, deze worden hieronder behandeld.

Personele consequenties

- Door de wijziging in het inzamelsysteem kan de aard van de werkzaamheden voor een deel van de organisatie wijzigen. De organisatie zal hier tijds en adequaat op inspelen.

Risicobeheersing GAD:

Door inzet van een eigen team voor het voorbereiden en begeleiden en plaatsen van de ondergrondse containers. Tevens door het inzetten van afvalcoaches om inwoners te begeleiden, adviseren in hoe afval te scheiden, maar ook wat de nieuwe inzameling inhoudt voor hen. Ook is er opgeschaald in de communicatie. Meer inzet op social media en meer campagnegericht inwoners informeren. Ook meer inzet van materiaal en uitvoerend personeel, doordat er twee inzamelsystemen naast elkaar liepen (fase 1 en overige gebieden). Door de verschillende containers en frequentie is er inefficiënt gereden, hetgeen extra inzet van personeel en materiaal heeft gekost. Daarnaast doet de automatisering zijn intrede waarvoor er geïnvesteerd is in nieuwe medewerkers. Bijvoorbeeld de introductie van dynamisch rijden vraagt een andere mindset van de medewerkers van de GAD.

Organisatorische consequenties:

- Binnen het huidige vervangingsplan voor het wagenpark wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de wijziging van inzameling.
- Door het plaatsen van (extra) ondergrondse containers kan de openbare ruimte onder druk komen te staan. Te denken valt aan het verdwijnen van parkeerplaatsen en of groenvoorzieningen. In de praktijk blijkt het doorvoeren van aanpassingen in de openbare ruimte niet altijd makkelijk te realiseren waardoor er extra tijd nodig is om extra alternatieven te zoeken. Dit zorgt in de praktijk tot vertraging in de uitvoering.

Maatregelen GAD:

De afgelopen jaren is het wagenpark grotendeels vernieuwd naar nieuwe voertuigen die voldoen aan de laatste milieueisen. Er is een optimale mix gemaakt van deels inzet van eigen voertuigen, huurvoertuigen en uitbesteding van een deel van de taken. Ook is er gestart met de invoering een nieuw flexibel inzamelsysteem dat verband houdt met de aanstaande herhuisvestingopgave van het overslag Crailo. Daarnaast doet de automatisering zijn intrede waarvoor er geïnvesteerd is in nieuwe technieken.

Voor het bepalen van locaties voor ondergrondse voorzieningen blijft de GAD nauwe samenwerking zoeken met de gemeentelijke afdelingen die daarover gaan en inzetten op afstemming met inwoners.

Financiële consequenties/risico's:

- De mate van voldoende afvalscheiding en afvalpreventie door de burgers is van invloed op opbrengsten/kosten balans van de grondstoffen/restafval. Hoe hoger de mate van afvalscheiding des te hoger de mogelijke besparingen hierop.
- De mate van invoering van de 4e minicontainer is van invloed op de hoogte van de investeringen die gemaakt moeten worden voor ondergrondse verzamelcontainers en op de gestelde ambitie.
- In centrumgebieden kan door integrale inzameling (bedrijven en huishoudens op één systeem) een deel van de kosten/investeringen doorberekend worden. Dit wordt nader onderzocht in de proef die gedaan wordt in het project Kerkelanden in samenwerking met de gemeente Hilversum.
- Door de afvalscheiding zijn de hoeveelheden grondstoffen significant toegenomen. Tijdens de planperiode zijn de verwerkingskosten voor restafval meer dan gehalveerd. Hierdoor is er druk komen te staan op het 'verdienmodel'. De introductie van de afvalstoffenbelasting heeft de stimulans vergroot om restafval te voorkomen. De verwerkingstarieven voor grondstoffen volgen de economische ontwikkelingen in Nederland, Europa en zelfs op wereldschaal. Over het algemeen zijn stijgende verwerkingstarieven zichtbaar. Dit geldt ook voor de grondstoffen die geld opbrengen. Deze fluctuaties zijn lastig ver vooruit te voorspellen hetgeen inhoudt dat dit een onzekerheid geeft bij het opstellen van de grondstoffenbegroting. De vervuiling in grondstoffen beïnvloedt in toenemende mate de verwaarding/verwerking van grondstoffen. Tot slot is er de afgelopen jaren een duidelijke daling zichtbaar van de vergoedingen die producenten geven voor verwerking van ingezamelde grondstoffen.
- We moeten rekening houden met weerstand van de inwoners voor bronscheiden, waardoor de inzet van scheiden deels bij inwoners berust. De wens naar meer ondergrondse containers en minder mini's is aanwezig, het omzetten van (nieuwbouw)wijken naar ondergrondse inzamelsystemen zorgt voor toenemende druk op de begroting.

Juridische consequenties:

- Indien de wijzigingen in het inzamelsysteem doorgevoerd worden zal ook de Regionale Afvalstoffenverordening aangepast moeten worden. De aanpassing hiervan zal parallel lopen aan de besluitvorming van dit Uitvoeringsplan.
- Procedures (zoals inspraakprocedure, aanwijsbesluiten en procedure locatiekeuzes e.d.) kunnen vertraging oplopen, waardoor de planning niet gehaald kan worden en mogelijke meerkosten met zich mee kunnen brengen.
- Indien de landelijke richtlijnen ten aanzien van afvalscheiding in de komende jaren veranderen, wijzigen, dan wel aangescherpt worden kan dat van invloed zijn op dit Uitvoeringsplan.

Maatregelen GAD:

In 2017 zijn de afvalstoffenverordening en de uitvoeringsbesluiten aangepast en vastgesteld. Deze hebben een zienswijzeprocedure doorlopen. Voor 2020 staat een herijking van de afvalstoffenverordening en bijbehorende uitvoeringsbesluiten op de planning.

De procedures rondom locaties voor ondergrondse containers is in 2019 aangepast. Juridisch ligt de vaststelling bij het Dagelijks Bestuur van de regio, in plaats van bij de gemeenten. De procedure voor het bepalen en afstemmen met de gemeente kan beter.

5. Resultaten: Afval- en grondstoffenprestaties

5.1. Inleiding

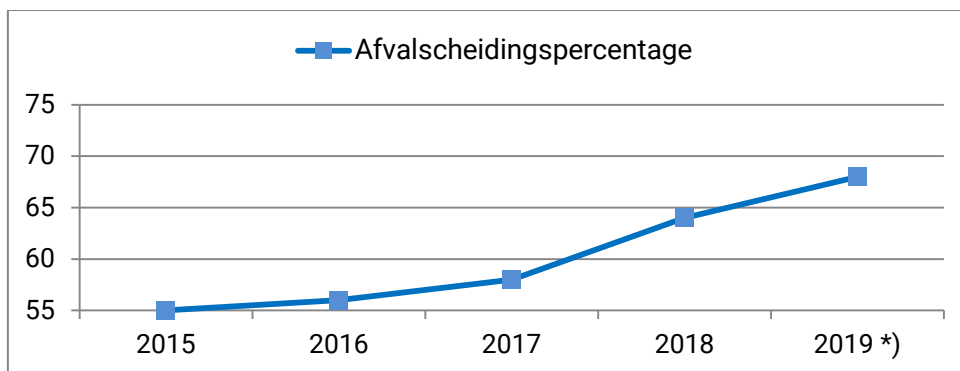
In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de effectiviteit is van de genomen maatregelen. Dit wordt gedaan aan de hand van uitgevoerde sorteeranalyses van het restafval en grondstoffen en ook de grondstoffenmonitor van GAD. Ook wordt er voor de beeldvorming vergeleken met de gemiddelde prestaties van andere gemeenten in Nederland.

5.2. Algemene afval- en grondstoffenprestaties

Regionaal stijgt het scheidingspercentage van 55% naar 68%. Het restafval is gedaald naar 164 kg per inwoner. Het aantal inwoners is volgens CBS gestegen van 246.497 in 2015 naar 254.932 in 2019 (+ 8.435).

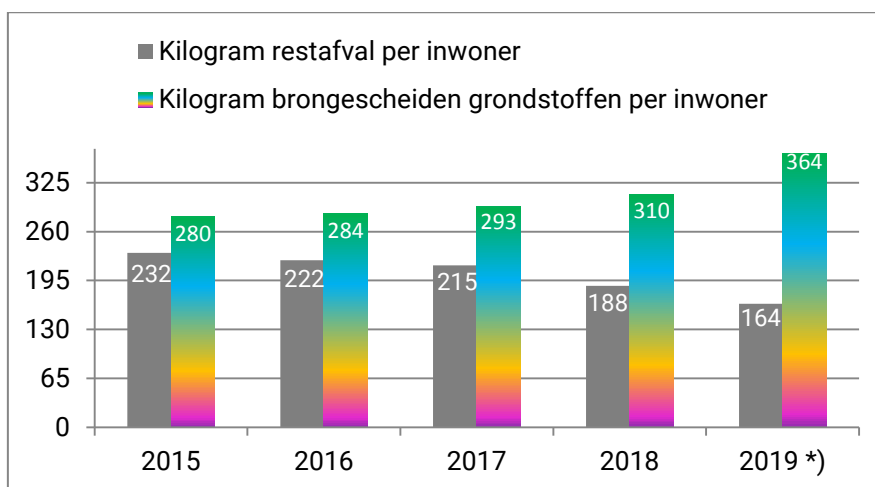
In het uitvoeringsplan staat als doelstelling beschreven dat de hoeveelheid restafval dient te dalen van 234 kg per inwoner in 2015 naar 128 kg per inwoner per jaar in 2020 (uitgaande van een gelijkblijvende hoeveelheid huishoudelijk afval). Dit betekent dat ruim 106 kg meer grondstoffen per inwoner moet worden gescheiden en ingezameld.

Tot en met het 2e kwartaal 2019 is er 82 kg per inwoner aan restafval ingezameld, uitgegaan van het bij het CBS laatst bekende aantal inwoners. Ruw doorgerekend naar een jaarhoeveelheid komt dit neer op 164 kg per inwoner per jaar.

Figuur: Grafiek scheidingspercentage

*) resultaten zijn berekend n.a.v. resultaten tot en met 1^e half jaar 2019

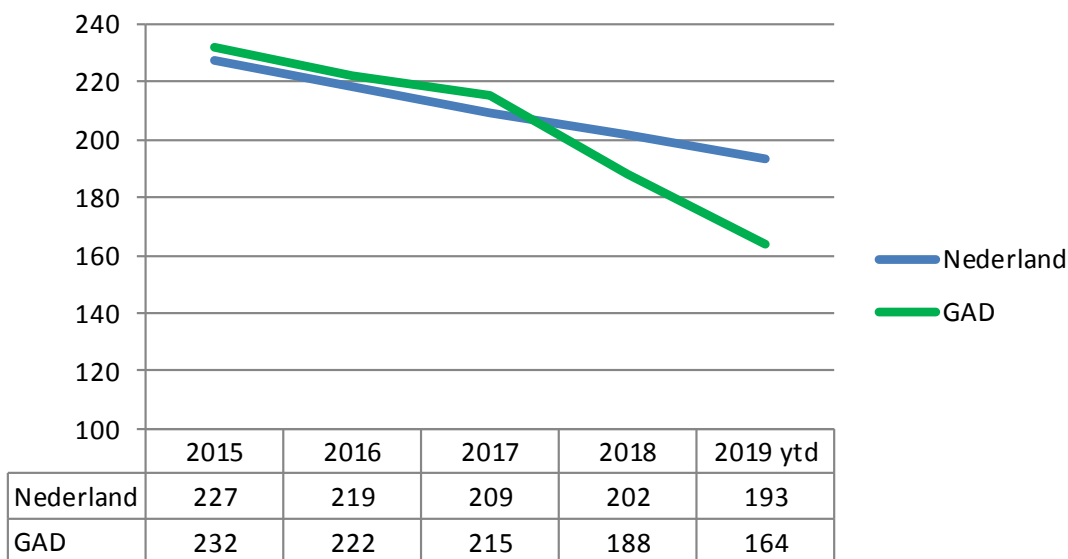
Figuur: Grafiek restafval en grondstoffen 2015-2019

Tussenstand Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

*) resultaten zijn bereken d n.a.v. resultaten tot en met 1^e half jaar 2019

Ten opzichte van landelijke cijfers presteert de regio sinds 2018 bovengemiddeld. Onderstaande grafiek toont dat, waar de regio in 2015 nog gemiddeld presteerde, sinds 2018 het restafval meer gedaald is ten opzichte van het gemiddelde van Nederland.

Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

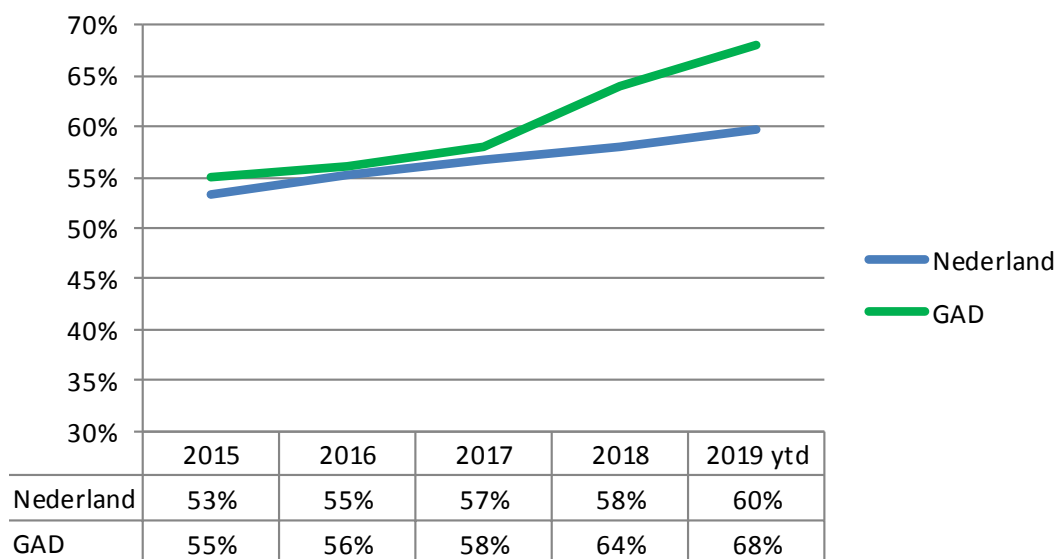

Bron: Nederland CBS; GAD; bewerking IPR Normag

2019 ytd Nederland extrapolatie

Zo is ook te zien dat het scheidingspercentage vanaf 2018 ten opzichte van de rest van Nederland sneller is gestegen. NB: de meeste wijzigingen van de inzamelstructuur zijn afgerond in 2018.

Scheidingspercentage huishoudelijk afval

Bron: Nederland CBS; GAD; bewerking IPR Normag

2019 ytd Nederland extrapolatie

Tussenstand Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

5.3. Afvalprestaties t.o.v. het gestelde doel

Grondstofstroom (kg/inwoner per jaar)		Gescheid en 2015	Grondstof fen in restafval 2015	Doelstell ing 2020	Resultate n 2019 ***	Maatregelen
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval	88	84	130	113 (+)	Meer service in groei- en snoeiseizoen. Meer service bij hoogbouw
OPK	oud papier en karton	57	25	72	48 (-)	Meer service, aanpassen frequentie. (incl. hoogbouw)
PMD*	Plasticverpakkingen, metalenverpakkingen (blik) en drinkpakken	5	36	34	28 (+)	Nieuwe inzamelstructuur (PMD-bak i.p.v. -zak)
Glas	Glas	28	8	32	27 (-)	Communicatieverbetering, voorzieningsniveau
Textiel	Textiel (herdraagbaar en recyclebaar)	5	8	9	7 (+)	Communicatieverbetering, voorzieningsniveau
GGA**	Grof gescheiden hh afval scheidingsstation	93	n.v.t.	105	123 (+)	Meer restrictief grofvuil- ophaalbeleid. Meer service op scheidingsstation
Totaal		276	161	382		

*PMD: in juli 2015 van plastic naar PMD-inzameling overgegaan

** GGA betreft gesorteerd grof huishoudelijk afval op scheidingsstation + grof tuinafval

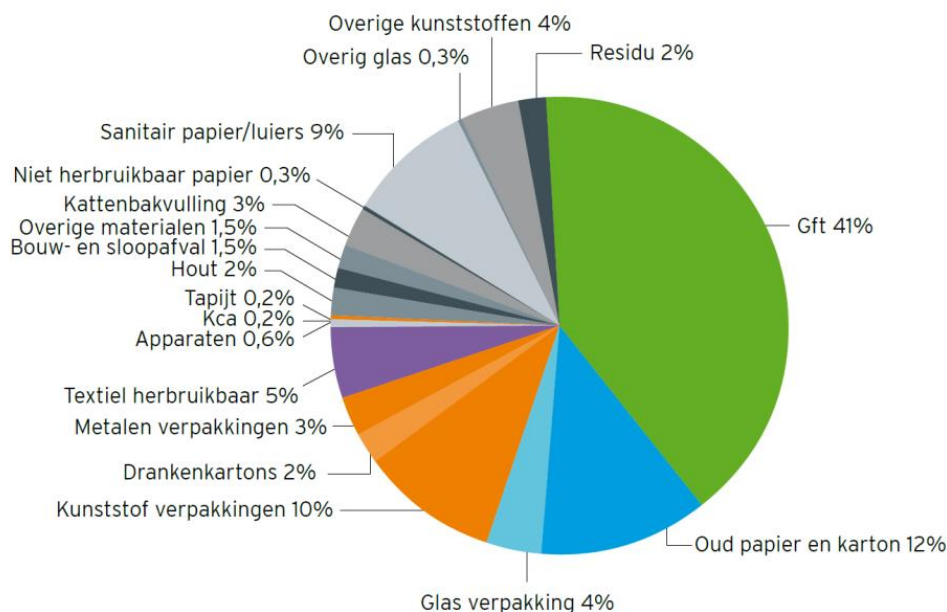
*** Resultaten zijn berekend n.a.v. resultaten tot en met 1^e half jaar 2019

5.4. Sorteeraanlyses

Om te kunnen vaststellen waaruit het aangeboden fijn huishoudelijk restafval bestaat, worden er geregeld sorteeraanlyses uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er nog veel materiaal als restafval wordt aangeboden dat eigenlijk een grondstof is. In juni jl. zijn er weer sorteeraanlyses uitgevoerd. Deze resultaten worden tegenover de resultaten van 2015 gezet.

Sorteeranalyse restafval 2015

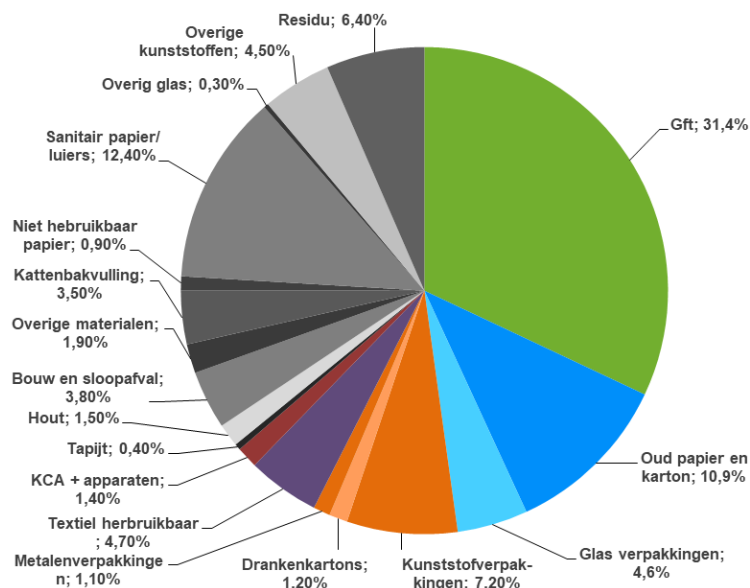
Vanaf juli 2015 kunnen de inwoners van de regio Gooi en Vechtstreek naast de plastic verpakkingen ook drankenkartons en metalen verpakkingen aanbieden. De sorteeranalyse 2015 is uitgevoerd toen de inzameling van PMD al enkele maanden mogelijk was. Uit de sorteeranalyses 2015 blijkt dat het fijn huishoudelijk restafval in de regio Gooi en Vechtstreek uit de volgende elementen bestaat:

Figuur: samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2015 in gewichtsprocenten

Sorteeranalyse restafval 2019

Uit de sorteeranalyse 2019 blijkt dat het fijn huishoudelijk restafval in de regio Gooi en Vechtstreek uit de volgende elementen bestaat:

Figuur: samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2019 in gewichtsprocenten

Hieruit blijkt dat 37% daadwerkelijk restafval is. De overige 63% is potentie. Dit zijn grondstoffen waar nu al faciliteiten voor zijn om apart aan te bieden, maar door de inwoners nog met het restafval weggegooid worden.

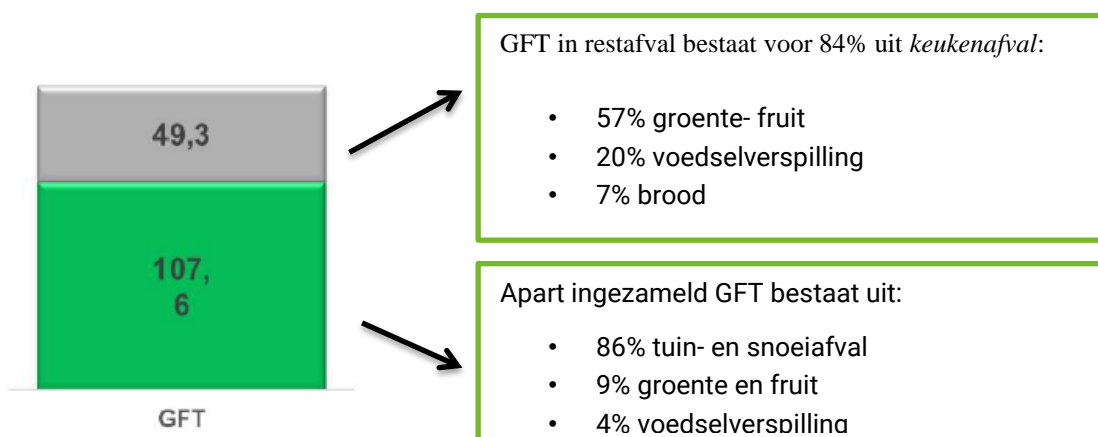
Sorteeranalyse Papier en Karton

De sorteeranalyse laat zien dat het ingezamelde papier voor het grootste deel bestaat uit:

	2015	2019
Los papier	16%	37% (+)
karton	26%	36% (+)
Kranten / tijdschriften	38%	22% (-)
overig	20%	5% (-)

Analyse GFT (groente-, fruit- en tuinafval)

Voor het GFT is onderzoek gedaan naar de samenstelling. Dit is gedaan voor het GFT uit het fijn huishoudelijk restafval (49,3 kg) als ook het apart ingezamelde GFT (107,6 kg). De resultaten laten het volgende zien:

Analyse PMD (Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen, Drankpakken)

Tevens is voor PMD onderzoek gedaan naar de samenstelling. Dit is gedaan voor het PMD uit het fijn huishoudelijk restafval, als ook uit het apart ingezamelde PMD. De resultaten laten het volgende zien:

Zuiverheid is 61,6%

Verontreiniging bestaat met name uit:

- Overige kunststoffen: 10,7%
- GFT-afval: 9,0%
- Papier/ karton: 2,9%
- Residu: 10,3%

Omtrent de zuiverheid van het PMD: dit is te verklaren doordat PMD bestaat uit verpakkingsmateriaal en niet het overige. Dit is afhankelijk van waar de gemeente wel of niet vergoeding voor krijgt. Echter, voor de inwoner is het vaak nog onduidelijk wat er wel of niet bijhoort en waarom. Door deze onduidelijkheid wordt vaak het plastic dat geen verpakking is, ook bij het PMD weggegooid. Tevens merken we dat we voorheen spraken over drankenkartons hetgeen bij inwoners ook onduidelijkheid gaf. Waardoor er ook vaak onterecht karton bij het PMD werd aangeboden.

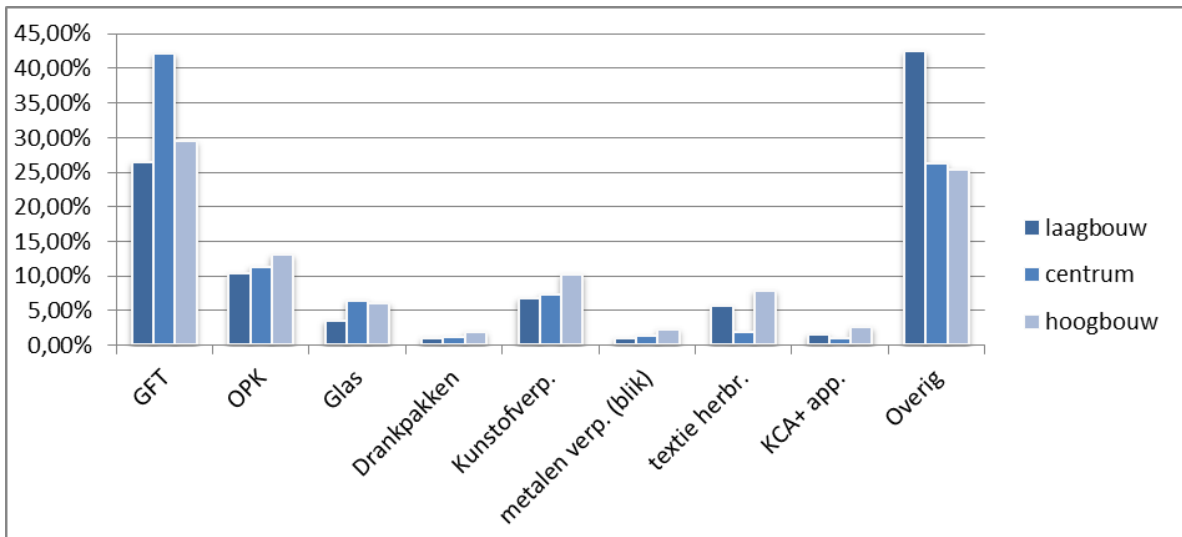
Het is hierom van belang in gesprek te blijven met VNG, het Afvalfonds en de verwerker over het verruimen van de PMD-regels. Er moet mogelijk gemaakt worden dat plasticbekers, bordjes, chipszakken e.d. bij het PMD mogen en er zo meer gestuurd kan worden op het voorkomen van overige stoffen in het PMD, zoals etensresten, grote folies en medicijnen. Deze gesprekken vinden op dit moment zowel op landelijk niveau als regionaal plaats.

Wat leren we van de sorteeraanlyse:

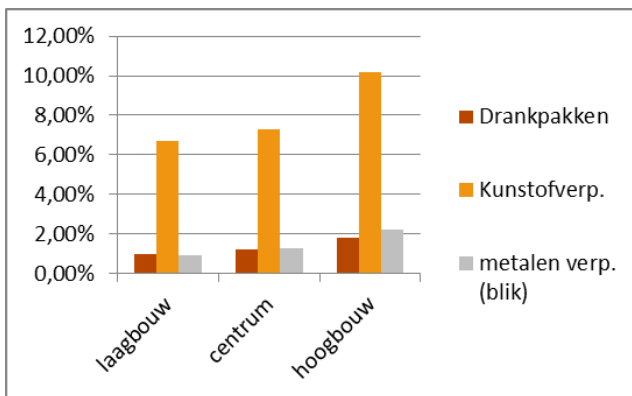
Voor het behalen van de scheidingsdoelstelling (75%) zal dus 75% van het fijn huishoudelijk afval gescheiden moeten worden, terwijl maximaal 84% gescheiden aan te bieden is. Dat betekent dat in het GAD gebied **90%** van de huishoudens **al** hun gescheiden aan te bieden componenten ook daadwerkelijk gescheiden moeten aanbieden, niet '**soms, het meeste**', maar '**altijd, alles**'.

5.5. Algemene afval- en grondstoffenprestaties per gebiedstype

Er is gewerkt met vier gebiedstypes. Ieder gebiedstype heeft zijn eigen structuur en inzamelsysteem om de beste resultaten en service te kunnen verlenen. In juni jl. zijn sorteeraanlyses gedaan voor de algemene afvalprestaties, maar zijn er ook analyses gedaan per gebiedstype om te bekijken hoe de resultaten per gebied zijn.

Samenstelling PMD per gebiedstype

5.7. Conclusie en aanbevelingen

Door het uitzetten van de containers en het aanpassen van de inzamelfrequenties zien we een toename van afvalscheiding aan huis en een daling in het aangeboden restafval. Van inwoners werd een grote verandering gevraagd in een korte tijd. Ook zien we dat bewustwording van afval als grondstof in toenemende mate leeft bij de inwoners en dat er behoefte is aan duidelijke informatie over *wat er in welke bak moet*. Ook in het centrum van Hilversum en Naarden-Vesting en bij hoogbouw is nu meer gelegenheid tot afvalscheiding hetgeen effect heeft op de cijfers.

Aanbevelingen:

- Communiceren over de service van aanvragen *grotere grondstofcontainers*;
- Aandacht blijven houden op de samenstelling van PMD. Inwoners blijven voorlichten, maar ook met de ketenpartijen *afspraken maken over niet verpakkingen plastic* (gebeurt op dit moment);
- Inzetten op het *keukenafval* uit het restafval halen: GFT-campagne, maar ook gaan communiceren over GFT/E (etensresten);
- Sanitair: *luiers apart inzamelen* (1%) helpt in betere scheidingsprestaties en mogelijk afspraken met GFT-verwerker dat servetjes en keukenrol bij het GFT mogen (4,6%) ;
- Preventie: GFT(E), maar ook papier en karton door JA/JA-sticker en wasbare luiers stimuleren.

6. Resultaten: Inwonerstevredenheid

6.1 Inleiding

In het uitvoeringsplan is de tevredenheid beschreven en als uitgangspunt vastgesteld. Te weten, de tevredenheid van inwoners over het inzamelsysteem en de door inwoners ervaren service blijft (uiteindelijk) gelijk of neemt toe ten opzichte van het serviceniveau in 2013. Afgelopen jaren is de inwonerstevredenheid onderzocht door externe en onafhankelijke bedrijven. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst. Er is een steekproef genomen uit de inwoners van de zeven regiogemeenten. In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek naar de inwonerstevredenheid beschreven.

6.2 Inwonerstevredenheid algemeen

In 2013 was 88% van de inwoners van de regio tevreden met het cijfer 7 of meer voor de totale dienstverlening. Een eventuele tijdelijke vermindering van deze tevredenheid (hetgeen tijdens de invoeringsfase tijdelijk aan de orde kan zijn) wordt zoveel als mogelijk voorkomen. Dit kan echter niet geheel worden uitgesloten. De verwachting is dat vooral voor het verlagen van het serviceniveau voor restafval enige gewenning nodig zal zijn alvorens dit breed geaccepteerd wordt.

Voor 2018 zijn er geen resultaten. In januari 2018 is een klanttevredenheidsonderzoek gedaan, deze resultaten staan er in voor 2017. Er is bewust in juni dit jaar een klanttevredenheidsonderzoek gedaan, zodat de ervaringen van de nieuwe inzameling (minicontainers en frequenties) beter meegenomen konden worden. Totaal hebben er 1024 inwoners meegedaan aan de enquête: 95% was woonachtig binnen de bebouwde kom. 86% was woonachtig in laagbouw, 12% in hoogbouw en 2% kwam uit een centrumgebied.

De resultaten geven een goed beeld van hoe de bewoners tegen de huidige afvalinzameling aankijken en wat ze van de maatregelen vinden die in het kader van de nieuwe inzameling VANG genomen zijn.

	2013	2015	2016	2017	2018	2019
Tevredenheidscijfer	7	7,4	7,4	7,6	x	7,6

Vakgebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Inzameling	7,4	7,6	7,5	7,6	X	7,8
Scheidingsstations	7,7	7,7	7,5	7,8	X	7,8
Klantenservice	7,3	7,4	7,4	7,4	X	7,3
Communicatie	7,1	6,7	6,8	7,5	X	7,4

Het onderzoek toont aan dat tevredenheid onder de inwoners met betrekking tot de inzameling, scheidingsstations, klantenservice en communicatie sinds 2013 is gestegen van een 7.0 naar een 7.6. Dit voldoet aan het gestelde doel dat de ervaren service gelijk blijft of toeneemt ten opzichte van 2013.

Inzameling

Het cijfer voor de dienstverlening van de medewerkers van de inzameling van de verschillende afvalstromen is in de afgelopen jaren licht gestegen. Inwoners beoordeelden in 2015 deze dienstverlening met een 7,4. Dit jaar werd deze dienstverlening beoordeeld met een 7,8.

Scheidingsstations

90% van de respondenten bezoekt jaarlijks een scheidingsstation. Gemiddeld scoren de scheidingsstations een 7,8. Dit wordt in de loop der jaren redelijk gelijk beoordeeld.

Klantenservice

De klantenservice wordt door de inwoners dit jaar beoordeeld met een 7,3. Ten opzichte van 2015 (7,4) is dit redelijk gelijk gebleven.

Communicatie

De verschillende vormen van communicatie werd in 2015 beoordeeld met een 6,7. Dit jaar is dit gestegen naar een 7,4.

In de volgende paragrafen staan de overige uitkomsten voortkomend uit het onderzoek ook afzonderlijk uitgewerkt.

6.3 Uitkomsten onderzoek over afvalscheidingsgedrag

Uit onderstaande grafiek blijkt dat inwoners uit de regio aangeven goed hun afval te scheiden. Nu kan er verschil zitten in wat men denkt en hoe dit uit de praktijk blijkt. Echter zien we dat papier en karton en PMD goed wordt ingezameld. PMD laat zelfs een stijging zien (78% 2017 in fase 1 naar 93% nu).

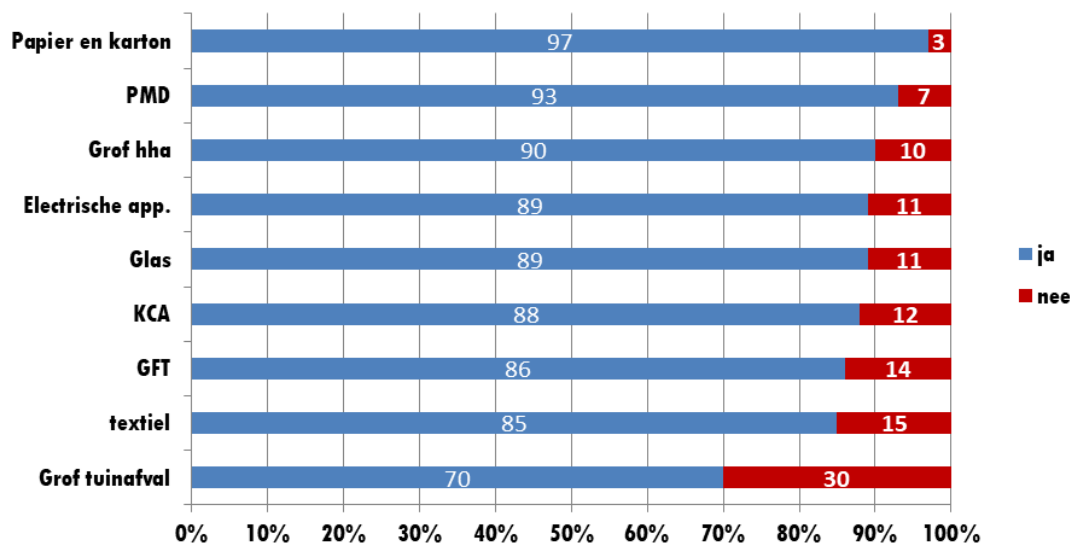
Textiel en GFT (+ etensresten) hebben nog aandacht nodig.

Bewoners die in het klanttevredenheidsonderzoek hebben aangegeven dat zij bepaald afval gescheiden aanbieden hebben vragen gekregen m.b.t. tot deze afvalstroom.

Kunt u aangeven of u onderstaand afval gescheiden aanbiedt?

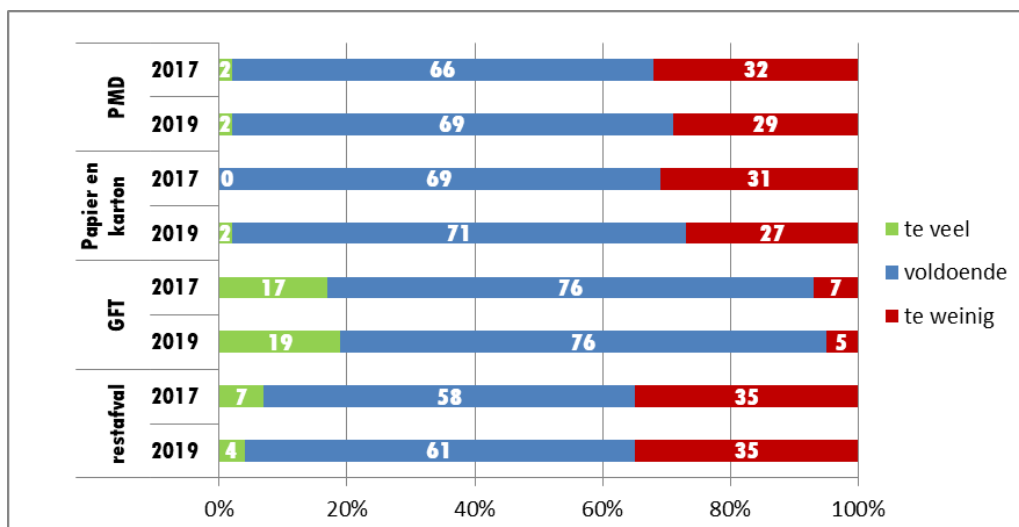
- **55%** van de respondenten geeft aan het afval te scheiden uit **milieu-oogpunt**.
- **48%** zou beter gaan scheiden als ze per jaar **minder afvalstoffenheffing** zouden hoeven te betalen.
- **57%** zou meer gaan afval scheiden als ze meer **informatie** krijgen over wat *er gebeurt met het afval* (20%) en meer inzicht krijgen in

6.4 Uitkomsten onderzoek over frequentie inzameling

Dit betreft uitkomsten van respondenten bij wie het afval en de grondstoffen met minicontainers wordt ingezameld. Uit de volgende grafiek blijkt dat een derde van de respondenten de frequentie van de inzameling **PMD** te laag vindt. Dit is overigens gelijk aan 2017, waar nog een inzameling van elke 2 weken was ten opzichte van dit jaar van elke 3 weken.

Ook vinden de bewoners de frequentie van **papier en karton** te weinig. Dit kan komen door de grotere hoeveelheid karton die nu vrijkomt bij huishoudens.

Over de inzameling van **GFT** is men over het algemeen tevreden. Er is een lichte stijging over de hoge frequentie van 2%.

De frequentie van het **restafval** wordt nog laag beoordeeld. Dit is goed te begrijpen gezien deze service naar elke drie weken is gegaan. Echter zit hier geen verschil in ten opzichte van 2017 toen we nog een tweewekelijkse inzameling hadden.

6.5 Uitkomsten onderzoek over VANG-ambitie

Uit het klanttevredenheidsonderzoek 2019 bleek dat 36% van de bewoners op de hoogte is van de ambitie om 75% afvalscheiding te halen. Dit is een daling ten opzichte van 2017. Ondanks dat er een extra container voor PMD is uitgezet, frequenties zijn aangepast en de inwoners hierover zijn geïnformeerd per brief, bleek er een daling te zijn bij de bewoners over de bekendheid van deze doelstelling.

- **55%** van de respondenten geeft aan het afval te scheiden uit **milieu-oogpunt**.
- **48%** zou beter gaan scheiden als ze per jaar **minder afvalstoffenheffing** zouden hoeven te betalen.
- **57%** zou meer gaan afval scheiden als ze meer **informatie** krijgen over wat er gebeurt met het afval (30%) en meer inzicht krijgen in het nut van afval scheiden (27%).

36%

Is op de hoogte van de ambitie om 75% hergebruik van grondstoffen uit afval te halen

Communicatiemiddelen

Top 3 Gebruik

77%	Inzamelkalender
50%	Website GAD / gemeente
43%	GAD App

Uit het bovenstaande is het aandachtspunt om te blijven inzetten op communicatie en informatievoorziening voor het creëren van kennis en bewustwording van de VANG-ambities bij de inwoners.

7. Evaluatie besluitvormingsproces

7.1 Inleiding

Een onderdeel in deze tussenevaluatie is het besluitvormingsproces en de wijze waarop de raadsleden bij deze besluitvorming zijn betrokken. Door middel van een kort belevingsonderzoek hebben we de raadsleden van de zeven verschillende regiogemeenten gevraagd naar hun ervaring en mening.

7.2 Proces

Hoe is het Uitvoeringsplan VANG tot stand gekomen?

In 2012 is de regio Gooi en Vechtstreek gestart met het formuleren van de nieuwe doestellingen op het gebied van afvalscheiding en de wijze waarop deze doelstelling gehaald kon worden. De ambitie van 70% afvalscheiding is in 2012 vastgesteld (landelijk was dat toen 65%). Om de maatregelen te onderzoeken die hiervoor noodzakelijk zijn, zijn er diverse pilots opgestart in de regio.

Laagbouw 2 pilots:

- In Huizen is een proef gedaan met de 4e bak (PMD-container) en een inzamelfrequentie voor restafval en PMD van elke 4 weken.
- In Bussum is een proef gedaan met restafval wegbrengen naar een ondergrondse container en een container aan huis voor PMD (kliko). Frequentie voor de PMD-container was elke 2 weken.

Centrum (2 pilots)

- Pilot in Naarden-Vesting en Muiden met ondergrondse voorzieningen waar inwoners zelf restafval en grondstoffen weg konden brengen.

Hoogbouw (2 pilots)

- In Hilversum en Weesp is een proef gedaan met ondergrondse voorzieningen voor restafval en grondstoffen.

Naar aanleiding van de resultaten van de pilots en ervaringen elders in het land is er een voorstel gedaan dat is beschreven in het Uitvoeringsplan VANG. De keuzes zijn ambtelijk en bestuurlijk besloten (wethouders Milieu & Duurzaamheid).

Hoe is het plan vastgesteld?

Het concept Uitvoeringsplan VANG is ambtelijk en bestuurlijk besproken. In het najaar 2015 is dit voorlopig vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek. Naar aanleiding van dit besluit is er een regionale zienswijzeprocedure gestart van 6 weken. De zienswijzeprocedure is meegenomen in het definitieve plan dat in april 2016 definitief is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Regio.

Hoe zijn de gemeenten betrokken?

- De resultaten van de pilots zijn gepresenteerd aan de betreffende commissies.
- Adviezen van de commissie/raadsleden konden via hun wethouder meegenomen worden naar de Regio voor aanpassing van het plan.
- De afgesproken doelstellingen en de betreffende maatregelen uit het Uitvoeringsplan zijn gepresenteerd aan de commissies.
- Na vaststelling van het plan zijn de gemeenteraden betrokken gebleven bij de voortgang en de tussentijdse resultaten via de jaarlijkse GAD-meter en de Voortgangsrapportages. Ambtelijk

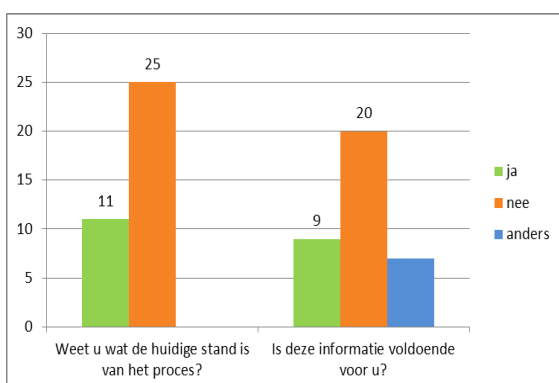
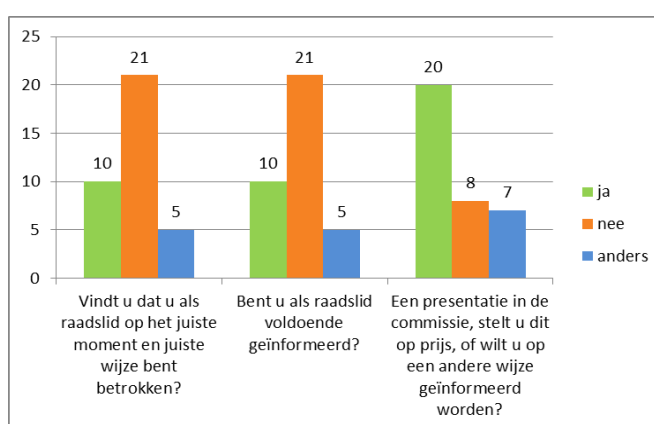
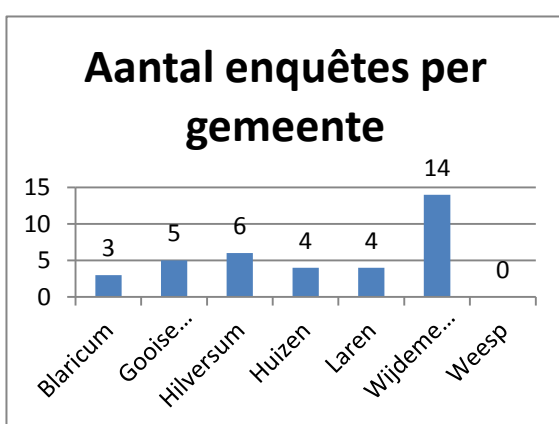
en bestuurlijk is er ieder kwartaal een highlight-rapportage verstuurd met de update van het proces.

7.3 Resultaten belevingsonderzoek raadsleden

Via een wethoudersbrief is aan de raadsleden gevraagd naar hun bevindingen over het besluitvormingsproces van het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval. In deze brief stond een link waarmee de raadsleden een enquête konden invullen.

Totaal zijn er 36 enquêtes ingevuld van de 161 beschikbare zetels in de regio Gooi en Vechtstreek.

In Wijdemeren is deze enquête ook door niet-raadsleden ingevuld doordat deze link verder is gecommuniceerd. Hierdoor is het aantal ingevulde enquêtes waarschijnlijk hoger dan in overige gemeenten. In Weesp is de wethoudersbrief later verstuurd, waardoor er door de zomerperiode waarschijnlijk geen respons was.

Aanbeveling:

De raadsleden zijn op verschillende tijden en manieren geïnformeerd. Voor de volgende periode willen we dit onder meer regie samen met de wethouders organiseren. Onder andere door aan elke raad een (actievare/expliciete) zienswijze te vragen, zoals nu ook bij de ASV en de RSA is gebeurd. Maar ook door verdiepingssessies en themasessies te organiseren.

8. Evaluatie geplande en gerealiseerde investeringen

8.1 Inleiding

8.1.1 *Uitvoeringsplan en investeringsopgave 2015-2020*

In het Regionaal Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 2015-2020 is als doel gesteld dat alle huishoudens in de Gooi en Vechtstreek in 2020 op het voor hen passende inzamelsysteem zijn aangesloten. Om dit te bewerkstelligen is een uitvoeringsstrategie opgesteld met daaraan gekoppeld een planning en een investeringsopgave.

In dit onderdeel van de evaluatie is het vraagstuk “Hoe verhouden de gepleegde investeringen zich t.o.v. de beoogde investeringen in het uitvoeringsplan?” onderzocht en uitgewerkt.

8.1.2 *Evaluatie ex post en ex ante*

De evaluatie heeft ten eerste een ‘ex post’-karakter met als doel te kunnen beoordelen of de investeringen voor de voltooide implementatie van de nieuwe inzamelstructuur in verhouding staan met de investeringsopgave uit het uitvoeringsplan VANG 2015-2020. Er wordt gebruik gemaakt van beschikbare feiten en cijfers van de voortgang van de implementatie en van de toebehorende investeringen. De laatste komen uit financiële overzichten (activalijsten) die jaarlijks worden verantwoord. De ex post-evaluatie kijkt terug op de periode 2015 t/m 2018.

De voorliggende evaluatie heeft echter ook tot doel om vooruit te kijken. Op basis van een evaluatie ex ante wordt bepaald of en in welke mate met de implementaties van de nieuwe containerstructuur die nog getroffen gaan worden, de geplande investeringen naar verwachting toereikend blijven. Dit gebeurt op basis van beredeneerde voorspellingen en de ervaringen in de afgelopen periode bij de implementatie van het VANG-beleid in de Gooi en Vechtstreek. Op basis van deze evaluatie ex ante zijn aandachtspunten, risicofactoren en adviezen voor de komende periode geformuleerd.

8.1.3 *Geraadpleegde bronnen*

Om het vraagstuk te onderzoeken zijn verschillende financiële documentaties van de GAD geraadpleegd waaruit de daadwerkelijk gepleegde investeringen voor het realiseren van het Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 zijn gedestilleerd. Daarnaast zijn de voortgangsrapportages en beschikbare bronnen van het daadwerkelijke implementatieproces (zie ook evaluatie implementatieproces hoofdstuk 2 en hoofdstuk 7) geraadpleegd om de context van de daadwerkelijke implementatie en de voortgang van het traject mee te nemen.

De volgende financiële brondata ten aanzien van de gerealiseerde investeringen zijn gehanteerd:

- Begrotingen GAD 2015 tot en met 2020, Rekening 2015 t/m 2018;
- Lijst van Activa 2015 t/m 2018 (onderdeel van de Balans van GAD);
- Loonkosten GAD 2015 t/m 2018.

Ten behoeve van deze evaluatie zijn de beschikbare datalijsten gerubriceerd en zijn de kostencategorieën die betrekking hebben op het VANG-project gedestilleerd.

8.2 Investeringsopgave en planning conform Uitvoeringsplan

Het "Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020" geldt als basisdocument voor de evaluatie. Hierin staat de volgende investeringsopgave waar de gepleegde investeringen aan worden getoetst:

Investeringsopgave	Investering volgens plan		
	Kosten per eenheid	Totaal aantal te plaatsen	Investering in nieuwe structuur totaal
Versie 2			
Investering nieuwe inzamelstructuur - minicontainers*1		139.600	€ 4.500.000
Nieuwe minicontainer met registratie voor restafval	€ 35	59.400	€ 2.100.000
Nieuwe minicontainer voor PMD	€ 30	80.200	€ 2.400.000
Investering nieuwe verzamel- en wijkcontainers		1.600	€ 18.450.000
Nieuwe ondergrondse verzamelcontainer met registratie voor restafval*2	€ 12.000	100	€ 1.200.000
Nieuwe ondergrondse verzamelcontainer met registratie voor restafval en grondstoffen*3	€ 11.500	1.500	€ 17.250.000
Totaal containerstructuur			€ 22.950.000
Totaal start, aanloop en implementatiekosten			€ 741.000
Vorbereidingskosten GAD			€ 510.000
Vorbereidingskosten ondergrondse containers			€ 40.000
Vorbereidingskosten minicontainers			€ 20.000
Communicatie			€ 171.000
Totaal VANG			€ 23.691.000

*1 Huidige minicontainers GFT/OPK blijven ingebruik en t.z.t. vervangen conform reguliere vervangingsregel.

*2 Gebieden waar een 4e minicontainer ruimtelijk niet inpasbaar is worden voorzien van verzamelcontainers voor het restafval.

*3 Herplaatsen van ondergrondse containers en vervangen van bovengrondse containers door ondergrondse verzamel- en wijkcontainers.

Toelichting op de verschillende onderdelen:

- **Investering nieuwe inzamelstructuur minicontainers** betreft de aanschaf van circa 80.000 mini-containers voor grondstoffen (PMD, de zogenaamde 4e container) en 60.000 nieuwe minicontainers voor restafval. Met het oog op een adequaat containerbeheer wordt een geautomatiseerd containermanagementsysteem ingevoerd voor de restafvalcontainers. De minicontainers krijgen daarvoor een chip. De minicontainers voor grondstoffen worden door middel van barcode geregistreerd. Deze investering (inclusief investering containers, chips containermanagementsysteem en uitzetten) bedraagt € 4,5 miljoen.
- **Ondergrondse verzamelcontainers voor restafval.** Waar een 4e container ruimtelijk niet inpasbaar is, wordt huishoudelijk restafval via een ondergrondse container opgehaald. Dit betekent dat circa 100 extra ondergrondse containers voor restafval in de laagbouwwijken worden geplaatst. Deze investering bedraagt € 1,2 miljoen (inclusief plaatsing en investering containers). Voorts worden 1.500 ondergrondse rest- en grondstofcontainers geplaatst bij hoogbouw. Deze investeringsopgave bedraagt € 17,25 miljoen. Tot slot zijn naar verwachting 500 bestaande ondergrondse containers beschikbaar in de beoogde nieuwe containerconfiguratie. Een aantal hiervan moet mogelijk worden herplaatst, maar kan wel worden hergebruikt.
- **Start, aanloop en implementatiekosten:** de technische voorbereidingen en communicatie met inwoners wordt planmatig en projectmatig opgepakt. Hiervoor zijn volgens het plan een projectleider en projectassistent aangesteld. Daarbij wordt uitgegaan van een transitieperiode van 5 jaar om dit door te voeren.

Tijdens de data-analyse is gebleken dat start- en aanloopkosten direct worden toegerekend aan de kostencategorieën voor minicontainers en verzamel- en wijkcontainers. Deze zijn als zodanig niet meer afzonderlijk te herleiden. Ten behoeve van de evaluatie zijn daarom de geplande start- en aanloopkosten toegerekend aan de investeringsopgave voor de minicontainers (20%) en de verzamel- en wijkcontainers (80%).

De volgende tabel toont de daaruit resulterende (geplande) investeringsopgave conform het uitvoeringsplan.

Investeringsopgave (plan) aangepast. Start, aanloop en implementatiekosten onderverdeeld	Versie 2	totale investering nieuwe structuur volgens plan
Investering nieuwe inzamelstructuur - minicontainers		€ 4.648.000
Minicontainer met registratie voor restafval		€ 2.169.000
Minicontainer voor PMD		€ 2.479.000
Investering nieuwe verzamel- en wijkcontainers		€ 19.043.000
Ondergrondse container met registratie voor restafval		€ 1.239.000
Ondergrondse container met registratie voor restafval en grondstoffen		€ 17.804.000
Totaal containerstructuur		€ 23.691.000

Deze investeringsopgave wordt gefaseerd gerealiseerd in de periode 2015-2020. Conform het Uitvoeringsplan is de volgende investeringsplanning bepaald:

Investeringsopgave fasering volgens plan	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal VANG Cumulatief	€ 1.137.200	€ 7.449.400	€ 12.174.600	€ 15.791.300	€ 22.138.500	€ 23.691.000
Voortgang%	5%	31%	51%	67%	93%	100%

In het oorspronkelijke Uitvoeringsplan wordt uitgegaan van start in 2015. Eind 2018 zou volgens de planning 67% van de investeringsopgave (en daarmee de uitrol van de nieuwe containerconfiguratie) gerealiseerd moeten zijn.

8.3 Evaluatie investeringen (totaalbeeld)

De volgende tabel toont de realisatie van investeringen tot en met 2018.

Geïnvesteed (Activa)	Versie 2	2015	2016	2017	2018	Totaal 2015 tm 2018
Levering en uitzetten MC		€ 0	€ 0	€ 1.493.985	€ 2.928.995	€ 4.422.980
Levering en plaatsing OC		€ 0	€ 371.259	€ 553.887	€ 1.503.831	€ 2.428.977
Totaal investeringen	€	-	€ 371.259	€ 2.047.873	€ 4.432.826	€ 6.851.957
Totaal Cumulatief	€	-	€ 371.259	€ 2.419.132	€ 6.851.957	
Voortgang %		0%	2%	10%	29%	

Tot en met 2018 is € 6,9 miljoen geïnvesteerd in de nieuwe containerstructuur, inclusief start-, aanloop- en implementatiekosten. Dit betekent een budgetrealisatie van 29% op de investeringsopgave ten opzichte van de geplande voortgang van 67%.

Het investeringstempo blijft dus achter op het beoogde plan. Onderzoek op basis van gesprekken met de betrokkenen en analyse van de voortgangs- en verantwoordingsrapportages geeft inzicht in de verklaring voor deze overschrijding van het budget:

- **De implementatie is een jaar later gestart.** Onder meer als gevolg van de benodigde tijd voor besluitvorming en vaststelling van het Regionaal Uitvoeringsplan. In hoofdstuk 2 van het evaluatierapport is de implementatie van de inzamelstructuur en -voorzieningen ten opzichte van de planning uitgewerkt. Daarbij wordt geconstateerd dat de uitvoering ten opzichte van het plan vertraging heeft opgelopen en waarom.
Op basis van de financiële data (waaronder de ontwikkeling op de balans van GAD) blijkt dat de implementatie (het inkopen en implementeren van de containerconfiguratie) in 2016 is opgestart (in plaats van in 2015) en dat in 2018 de plaatsing van de containers in volle gang is.
De latere start van het project is grotendeels de verklaring van de voortgang van 29% in plaats van de in het Uitvoeringsplan geplande 67%. De huidige stand van zaken tot en met 2018 zou dan ook vergeleken kunnen worden met de geplande realisatie in 2017 (51%) of zelfs 2016 (31%).
- **Aanpassingen ten behoeve van best passende containerstructuur per gebied/wijk.** Het Uitvoeringsplan gaat uit van een prognose van de gebiedstypen. In de implementatie wordt (per gebied/deelproject) de definitieve en voor het betreffende gebied best passende containerconfiguratie bepaald. Kortom, daar waar in het plan rekening wordt gehouden met de plaatsing van ondergrondse containers, kan bij de realisatie gekozen zijn voor minicontainers aan huis. Hoe dit in de praktijk heeft uitgedrukt wordt nader toegelicht in de volgende paragrafen. (NB: er zijn 20.000 meer minicontainers uitgezet)
- **Prijverschillen bij inkoop containers.** Het Uitvoeringsplan gaat uit van een te verwachten prijs per eenheid (investeringsopgave per ondergrondse container of minicontainer). Bij het daadwerkelijke inkopen van de benodigde containers (via openbare aanbesteding) wordt zekerheid verkregen over de werkelijke aanschafprijs. Ook dit wordt nader toegelicht in de volgende paragrafen.

De implementatie van de minicontainers en die van verzamel- en wijkcontainers kende een eigen implementatieproces. In volgende paragrafen worden de twee trajecten afzonderlijk verder uitgediept en geëvalueerd om dit vraagstuk te beantwoorden.

Ook is de vraag of, rekening houdend met de vertraging en de wijzigingen, de wél gepleegde investeringen in verhouding staan ten opzichte van het plan en of hiermee het geplande budget toereikend is geweest (evaluatie ex post) en de totale investeringsopgave toereikend is voor verdere implementatie (evaluatie ex ante).

8.4 Evaluatie ex post minicontainers

8.4.1 Investeringsopgave minicontainers conform Uitvoeringsplan

Voor de inzamelstructuur minicontainers gaat het om het wisselen van minicontainers voor restafval en om het uitzetten van nieuwe minicontainers voor PMD.

De uitvoeringsstrategie van de implementatie van de nieuwe inzamelstructuur minicontainers was om het gefaseerd en gebiedsgericht uit te voeren, dus gezamenlijk met de implementatie van de nieuwe verzamel- en wijkcontainers.

De financiële kaders en doelstelling conform het Uitvoeringsplan:

- De te implementeren configuratie telt circa 140.000 minicontainers;
- De totale investeringsopgave bedraagt €4.648.000,-. Deze wordt gefaseerd gerealiseerd in de periode 2016 en 2020;

- De gemiddelde eenheidsprijs per uitgezette minicontainer bedraagt € 33,- per uitgezette minicontainer;
- Ultimo 2018 is 75% van de investeringsopgave (en plaatsing) gerealiseerd.

8.4.2 Implementatieproces en voortgang minicontainers

Op basis van voortschrijdende inzichten en een tussentijdse evaluatie in 2017 is besloten om de gebiedsgerichte gezamenlijke uitrol van minicontainer PMD en plaatsing van ondergrondse containers los te laten.²

Dit heeft ertoe geleid dat de implementatie voor nieuwe inzamelstructuur van minicontainers in 2018 bijna in zijn geheel is afgerond. Het gros van de containers is uitgezet, dan wel gewisseld en voor de overige locaties staan de minicontainers klaar voor uitrol/wissel.

Een deel wordt in 2019 geïnvesteerd. Dit betekent dat er tot en met eind 2018 voor 89% aan investeringen voor de uitrol/wissel van minicontainers zijn gerealiseerd³. De implementatie loopt voor op het beoogde plan.

In hoofdstuk 2 en hoofdstuk 7 is toegelicht dat tot eind 2018 meer containers uitgezet of omgewisseld zijn dan beoogd voor het hele project.

In totaal zijn er 161.150 containers uitgezet/vervangen tegenover 139.600 in de beoogde planning⁴. Dit betekent dat er, terwijl nog niet voor 100% afgerond, eind 2018 al 21.550 meer containers zijn uitgerold dan het plan.

Nadere toelichting en verklaring voor het uitzetten van circa 20.000 extra minicontainers:

1. **Op maat gesneden containerconfiguratie.** Zoals gezegd wordt in de implementatiefase per gebied/ wijk de definitieve en voor het betreffende gebied best passende containerconfiguratie bepaald. Daaruit is gebleken dat de minicontainerconfiguratie voor meer huishoudens als best passend wordt beoordeeld dan in het Uitvoeringsplan was geschat. Op basis van de tussentijdse evaluatie is besloten om meer huishoudens aan te sluiten op de minicontainerstructuur en minder huishoudens op de ondergrondse structuur.
2. **Groei aantal huishoudens** (circa 2,4% in 2018 ten opzichte van 2015) in combinatie met de realisatie van een aantal nieuwbouwwijken. Als gevolg van economische omstandigheden was de realisatie van een aantal (geplande) nieuwbouwwijken in de afgelopen jaren vertraagd. Deze zijn recent gerealiseerd.
3. **Containerwisseling op grond van gewenste volume.** Er zijn 77.000 restafvalcontainers gewisseld voor kleinere containers (140 liter) met chip (voor registratie), tegenover 59.400 uit het initiële plan. Andersom is juist behoefte aan grotere grondstoffencontainers. Er zijn 7.150 grondstofcontainers uitgezet of gewisseld omdat door de uitrol van PMD-containers en de kleinere restafvalcontainer de vraag naar grotere containers voor de overige grondstoffen (GFT, papier) was verhoogd.

² Bron: Voortgangsrapportage VANG februari 2018.

³ Bron: Voortgangscijfers implementatie tot juni 2019 en bespreking implementatie Inger van Gelderen

⁴ Zie hoofdstuk 2 en hoofdstuk 7

8.4.3 Evaluatie ex post investeringen minicontainers

De volgende tabel toont de gerealiseerde investeringen voor de aanschaf en het uitzetten van de minicontainerconfiguratie tot en met 2018.

Minicontainer	voor 2015	2015	2016	2017	2018	Totaal 2015 tm 2018
Levering en uitzetten MC	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.493.985	€ 2.928.995	€ 4.422.980

Tot eind 2018 is € 4,42 miljoen geïnvesteerd. Het budget voor een voortgang van 89% ten opzichte van het plan is € 4,14 miljoen. Dit betekent dat in verhouding tot het plan er tot eind 2018 € 2,9 ton extra is geïnvesteerd.

Vergelijking gepleegde investeringen (activa) en plan	Investeringsgegevens				
	investering nieuwe structuur volgens plan	voortgang	Investerings-budget tot voortgang	Gepleegde investeringen t/m 2018	Verschil
Investering nieuwe inzamelstructuur - minicontainers	€ 4.648.000	89%	€ 4.136.720	€ 4.422.980	€ -286.260

De extra investering (en kosten) worden ten dele gedekt door meer inkomsten afvalstoffenheffing (groei huishoudens, nieuwbouw) en minder kosten bij de implementatie verzamel- en wijkcontainers (strategische wijziging aansluiting meer huishoudens op minicontainerstructuur, minder op verzamel- en wijkcontainerstructuur). Ook leidt de uitrol van extra grondstoffencontainers tot lagere verwerkingskosten voor onnodige verbranding van bruikbare grondstoffen.

Verder is sprake van een lagere eenheidsprijs per minicontainer. Deze was conform het Uitvoeringsplan begroot op € 33,- per uitgezette minicontainer en blijkt in de praktijk €28,- per minicontainer te zijn.

8.5 Evaluatie ex post verzamel- en wijkcontainers

8.5.1 Investeringsopgave verzamel- en wijkcontainers conform Uitvoeringsplan

Het Uitvoeringsplan gaat uit van 1.600 nieuw te plaatsen verzamel- en wijkcontainers. In de regio zijn 500 verzamel- en wijkcontainers al beschikbaar die kunnen worden behouden, dan wel via herplaatsing hergebruikt. De totale configuratie telt dus circa 2.100 verzamel- en wijkcontainers.

De financiële kaders en doelstelling conform het Uitvoeringsplan:

- De te implementeren configuratie telt 1.600 verzamel- en wijkcontainers;
- Volgens de investeringsopgave is van 2015 tot 2020 € 19.043.000,- begroot voor de investering, voorbereiding en plaatsing van verzamel- en wijkcontainers in de periode 2016 en 2020;
- De gemiddelde eenheidsprijs per te plaatsen container wordt begroot op € 9.070,- inclusief de projectkosten;
- Ultimo 2018 is 64% van de investeringsopgave (en plaatsing) gerealiseerd.

8.5.2 Implementatieproces en voortgang verzamel- en wijkcontainers

Er zijn tot en met 2018 totaal 215 containers geplaatst in Hilversum centrum en Naarden-Vesting (fase 0) en Blaricum, Huizen, Laren (fase 1). Bij afronding van deze fasen zullen 360 containers zijn geplaatst⁵.

Uit de highlight reports is bekend dat in Hilversum en Naarden-Vesting (fase 0) eind 2018, 39 van de 47 locaties zijn gerealiseerd. In totaal zijn 113 containers geplaatst (inclusief 5 in Muiden) en verwacht men nog 30 containers te moeten plaatsen op 8 locaties.

In Huizen, Laren en Blaricum (fase 1) zijn eind 2018 45 van de circa 171 locaties gerealiseerd. In totaal zijn er 102 (van de circa 220) containers geplaatst in fase 1. Men verwacht nog 118 containers te plaatsen op 126 locaties.

De implementatie is nog niet uitgevoerd in de gemeenten Gooise Meren, Weesp, Wijdmeren en Hilversum overig (fase 2, fase 3 en fase 4). Het is niet inzichtelijk om hoeveel containers het gaat. Bovendien is het bekend dat tussentijdse wijzigingen invloed hebben op het aantal daadwerkelijk te plaatsen containers ten opzichte van het uitgangspunt van 2100 containers uit het plan. Hierom is het complex om te bepalen wat de daadwerkelijke voortgang is geweest tot en met eind 2018, tegenover het uitgangspunt van het plan.

8.5.3 Benadering uitgangspunt verdeling te plaatsen containers en % voortgang

Om inzicht te krijgen in de voortgang van de realisatie is de volgende benadering gevolgd.

Aan de hand van de verhouding hoogbouw/laagbouw, het aantal (ook nieuwe gerealiseerde) minicontainers en het aantal huishoudens per gemeente, is het totaal aantal containers 2.100 (1.600 nieuw + 500 reeds beschikbaar) verdeeld over de gemeenten. Reguliere vervanging van onder- en bovengrondse containers blijft buiten beschouwing.

---

⁵ Bronnen: Highlight Reports tot en met maart 2019, intern overzicht met plaatsingsaantallen tot en met eind 2018

De volgende tabel toont de prognose:

Gemeente	Versie 1	Minicontainers		Ondergrondse container per fase GAD				
		Restafval	PMD	Fase 0	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4
Blaricum		2.175	2.937	-	77	-	-	-
Bussum		7.925	10.700	-	-	280	-	-
Hilversum		21.803	29.438	79	-	-	173	519
Huizen		9.673	13.060	-	342	-	-	-
Laren		2.603	3.515	-	92	-	-	-
Muiden		1.476	1.992	-	-	52	-	-
Naarden		3.901	5.266	14	-	124	-	-
Weesp		4.552	6.147	-	-	-	161	-
Wijdemeeren		5.292	7.146	-	-	-	187	-
Totaal		59.400	80.200	93	511	456	521	519

Er wordt van uitgegaan dat 75% van de laagbouw voldoende ruimte heeft voor een 4e container. Voor de resterende 25% worden in de omgeving ondergrondse containers voor restafval geplaatst. Er wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 1 ondergrondse restafval container op 200 huishoudens.

Voor de hoogbouw bedraagt de dekkingsgraad 1 op 62,5 huishoudens. Per containerlocatie vier containers: een voor restafval en drie voor grondstoffen.

In Hilversum, Naarden-Vesting (fase 0), Blaricum, Laren en Huizen (fase 1) worden op grond van deze verdeling 600 (29% van het totaal) containers geplaatst. Over de overige gebieden 1.500 (71% van het totaal).

Volgens de voortgangsrapportage zijn in fase 0 en fase 1 totaal 363 containers geplaatst (inclusief hergebruik) en zijn ultimo 2018 (de onderhavige evaluatie focust op de periode tot en met 2018) 215 containers geplaatst. Dit betekent een voortgang van 60% afronding fase 0 en fase 1. De totale voortgang bedraagt hiermee 17,4% van de gehele implementatie verzamel- en wijkcontainers.

De implementatie verzamel- en wijkcontainers loopt dus achter op het plan.

Ondanks de afname van het aantal te plaatsen containers in fase 0 en fase 1 ten opzichte van het uitgangspunt, blijft voor deze evaluatie het uitgangspunt voor de overige gebieden 1.500 te plaatsen containers.

8.5.4 Evaluatie ex post investeringen verzamel- en wijkcontainers

De volgende tabel toont de gerealiseerde investeringen tot en met 2018:

Geïnvesteed (Activa)	Versie 2	2015	2016	2017	2018	Totaal 2015 t/m 2018
Levering en plaatsing OC		€ 0	€ 371.259	€ 553.887	€ 1.503.831	€ 2.428.977

Tot eind 2018 is € 2,43 miljoen geïnvesteerd. Het budget voor een voortgang van 17,4% uit het plan is € 3,31 miljoen (17,4% van € 19.043.000). Dit betekent dat in verhouding tot het plan er tot en met 2018 € 880.000,- minder is geïnvesteerd c.q. gerealiseerd.

Vergelijking gepleegde investeringen (activa) en plan	Investeringen				
	investering nieuwe structuur volgens plan	voortgang	Investerings-budget tot voortgang	Gepleegde investeringen t/m 2018	Verskil
Investering nieuwe verzamel- en wijkcontainers	€ 19.043.000	17,4%	€ 3.313.482	€ 2.428.977	€ 884.505

Deze budgetoverschrijding is het gevolg van het *kleiner aantal te plaatsen wijk- en verzamelcontainers*. Ten eerste doordat een best passende containerconfiguratie ten opzichte van het Uitvoeringsplan leidt tot meer op de minicontainerstructuur aangesloten huishoudens en minder huishoudens op de ondergrondse structuur. Ten tweede is op een aantal locaties een *duocontainer* geplaatst. Dit zijn ondergrondse containers met twee gescheiden compartimenten (en inworpopeningen) voor verschillende grondstofstromen. Eén duocontainer komt in de plaats van twee aparte verzamelcontainers.

Aan de andere kant is sprake van enkele kostenverhogende aspecten. Er is sprake van een hogere eenheidsprijs per gerealiseerde verzamel-/wijkcontainer. De gemiddelde eenheidsprijs bedraagt €11.300,- uitgaande van 215 containers. Dit is € 2.230,- per container hoger dan wat er in het uitvoeringsplan was begroot. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de hogere aanschafprijs per duocontainer.

Verder is gebleken dat ongeveer de helft minder verzamelcontainers geschikt is voor hergebruik dan verwacht.

Tot slot zijn extra meerkosten gemaakt vanwege de langere voorbereidingsperiode en additioneel bodem- en grondonderzoek.

8.6 Vooruitkijken: evaluatie ex ante

Tot slot wordt er gekeken in welke mate de geplande investeringen naar verwachting toereikend zullen blijven met de implementaties van de nieuwe containerstructuur die nog getroffen gaan worden. Hiervoor worden aandachtspunten en risicofactoren aangestipt met daaraan gekoppeld een advies.

8.6.1 Aandachtspunten en risico's

Aandachtspunt: begrotingsoverschrijding door grotere uitrol minicontainers

Vanuit bovenstaande evaluatie is het aandachtspunt voor de verdere implementatie dat er een begrotingsoverschrijding op deze post te verwachten is. Aan de hand van de voortgang 89%, en dus rekening houdend met de nog te plaatsen containers, is het voor de afronding van de investering nieuwe inzamelstructuur minicontainers te verwachten dat de totale investeringsopgave € 260.000,- hoger zal zijn.

Omdat de huidige overschrijding ten dele te verklaren is door wijziging in de best passende containerconfiguratie (minder verzamelcontainers, meer minicontainers) is de verwachting dat de overschrijding (geheel of gedeeltelijk) gecompenseerd zal worden door verminderde kosten bij verzamel- en wijkcontainers.

Risico: verdere overschrijding door verhoogde vraag grondstoffencontainers

Een risico voor verdere overschrijding op deze post is een eventuele groeiende vraag naar grotere grondstoffencontainers bij de huishoudens die er tot nu toe nog niet om hebben gevraagd. Deze extra vraag is een teken dat de wijziging inzamelstructuur de inwoners daadwerkelijk stimuleert in constructief aanbodgedrag. De eventuele overschrijding verdient zich (ten dele) terug door lagere verwerkingskosten voor onnodige verbranding van bruikbare grondstoffen.

Advies: Een beheersmaatregel voor verdere overschrijding is om de verhoogde vraag niet meer te ondervangen met het VANG-budget, maar vanaf de afronding van de uitrol minicontainers de extra grondstoffencontainers vanuit het reguliere budget te bekostigen.

Aandachtspunt: hoge gemiddelde eenheidsprijs verzamel- en wijkcontainers

Voor de wijk- en verzamelcontainers is het lastig om een scherpe prognose te stellen. Of het budget toereikend is, is sterk afhankelijk van het aantal nog te plaatsen containers en de daarbij behorende eenheidsprijzen (inclusief voorbereidingskosten).

Vanuit bovenstaande evaluatie ex post is het aandachtspunt voor de verdere implementatie de hoeveelheid nog te plaatsen verzamel- en wijkcontainers in de overige fasen en de daaraan verbonden eenheidsprijs. De huidige onderschrijding is snel rechtgetrokken wanneer er in de komende implementatie een zelfde gemiddelde (hoge) eenheidsprijs geldt per container. Na het plaatsen van 395 containers, zal elke extra te plaatsen container een overschrijding betekenen van € 2.230,-. Dit kan bij 1.650 nog te plaatsen containers oplopen tot een overschrijding van € 2,01 miljoen.

De verwachting is echter dat de gemiddelde eenheidsprijs de komende jaren minder hoog zal zijn. Onder meer doordat de GAD-organisatie meer ervaring heeft opgedaan en de implementatie efficiënter en in hoger tempo kan bewerkstelligen. De voorbereidingskosten in de periode 2018 omvatten ook leergeld.

Advies: Het is van belang te waarborgen dat de gemiddelde eenheidsprijs (inclusief voorbereiding en plaatsing) onder € 9.870 blijft (ruimer dan € 9.070 uit het plan maar nauwer dan de huidige € 11.300) om sluitend te blijven aan het plan en ook de hogere kosten van de minicontainers te compenseren.

Risico: verdere overschrijding door meer te plaatsen verzamel- en wijkcontainers

In bovenstaande evaluatie wordt het uitgangspunt genomen dat er in de overige fasen 1500 containers zullen worden geplaatst. Wanneer dit meer blijkt, zal dit een verdere overschrijding van het budget inhouden.

Advies: Het advies is om voor elke fase helder in kaart te brengen waar er hoeveel containers naar verwachting geplaatst zullen worden en de plaatsingen structureel administratief te monitoren (waardoor ook de gemiddelde eenheidsprijs inzichtelijk blijft). Hiermee kan men tijdig reageren wanneer het budget niet toereikend blijkt te zijn voor het afronden van de implementatie passende inzamelsysteem.

8.6.2 Prognose

Tot en met eind 2018 verhouden de gepleegde investeringen zich positief ten opzichte van het uitvoeringsplan. Er is sprake van een budgetonderschrijding. De evaluatie leert echter dat een hoge eenheidsprijs van ondergrondse containers, met daarbij de onzekerheid over de hoeveelheid nog te plaatsen containers, een aandachtspunt is om goed te blijven monitoren tijdens de verdere afronding van het plan.

Wanneer bovenstaande aandachtspunten en risico's goed worden beheerst zijn de huishoudens in 2022 (ruim) binnen de geplande investeringsopgave van het Regionaal Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 2015-202 aan het passen-inzamelsysteem aangesloten.

9. Evaluatie financiële resultaten GAD als geheel

9.1 Inleiding

Met het Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstoffen geven de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek invulling aan hun ambities om te komen tot meer hergebruik van huishoudelijke afvalstromen en minder restafval. In de afgelopen drie jaar is gewerkt aan de implementatie en uitvoering van het plan.

In het kader van de implementatie van het Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof wordt in dit hoofdstuk de financiële prestatie van GAD als geheel gezien.

Ten behoeve van de analyse van de financiële prestaties van GAD, is een breakdown gemaakt van de begrotingen en jaarrekeningen van GAD vanaf 2015. Op basis van de breakdown worden vervolgens de belangrijkste kosten- en opbrengsten gecategoriseerd.

De volgende tabel toont de gecategoriseerde **begrotingen** van 2015 tot en met 2019.

Versie 2.1		Meerjaren begroting 2015-2020 (begroting 2019)				
		B'15	B'16	B'17	B'18	B'19
Uitvoering	Personeelskosten	€ 6.694.000	€ 6.676.000	€ 7.092.000	€ 7.654.000	€ 7.872.000
	Loon	€ 5.360.000	€ 5.263.000	€ 5.462.000	€ 5.980.000	€ 6.160.000
	Overig	€ 304.000	€ 455.000	€ 407.000	€ 476.000	€ 484.000
	Inhuur	€ 1.029.000	€ 958.000	€ 1.223.000	€ 1.198.000	€ 1.228.000
	Materieelkosten	€ 2.365.000	€ 2.304.000	€ 2.527.000	€ 2.691.000	€ 2.759.000
	Inkoop en uitbestedingen	€ 938.000	€ 1.337.000	€ 1.552.000	€ 1.601.000	€ 1.626.000
Verwerken	Verwerkingslasten	€ 9.527.000	€ 8.544.000	€ 6.951.000	€ 7.405.000	€ 7.516.000
	Verwerkingsbaten	-€ 1.280.000	-€ 1.422.000	-€ 1.623.000	-€ 1.879.000	-€ 2.057.000
Middelen	Inzamelmiddel financiering	€ 1.710.000	€ 2.067.000	€ 2.459.000	€ 1.802.000	€ 1.843.000
	Inzamelmiddel beheer	€ 487.000	€ 507.000	€ 837.000	€ 959.000	€ 974.000
Overhead	Overhead	€ 2.669.000	€ 2.084.000	€ 1.845.000	€ 3.105.000	€ 3.245.000
	Huisvesting	€ 1.059.000	€ 1.135.000	€ 1.156.000	€ 1.104.000	€ 1.633.000
	Overig	€ 22.000	€ 13.000	€ 11.000	€ 97.000	€ 137.000
Inkomsten	Inkomsten deelnemers	-€ 22.943.000	-€ 21.899.000	-€ 21.259.000	-€ 21.961.000	-€ 22.770.000
	Inkomsten overige	-€ 1.248.000	-€ 1.348.000	-€ 1.549.000	-€ 2.578.000	-€ 2.778.000
Saldo GAD		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

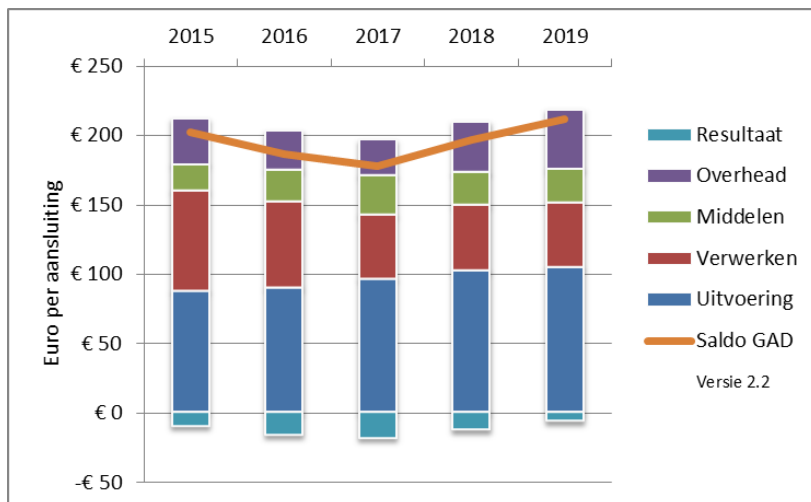
Op basis van de *rekeningen* 2015 t/m 2018 zijn de jaarresultaten bepaald. Respectievelijk de absolute bedragen en het resultaat per huishouden. Daarbij is uitgegaan van het aantal huishoudens in het betreffende kalenderjaar. Uiteraard zijn de resultaten van 2019 ten tijde van de uitvoering van de onderhavige evaluatie nog niet bekend.

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Saldo			
	2015	2016	2017	2018
Werkelijke uitgaven	€ 24.410.000	€ 22.061.000	€ 21.264.000	€ 22.823.000
Werkelijke inkomsten	-€ 25.542.000	-€ 23.925.000	-€ 23.415.000	-€ 24.315.000
Resultaat	-€ 1.132.000	-€ 1.864.000	-€ 2.151.000	-€ 1.492.000

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Saldo per aansluiting			
	2015	2016	2017	2018
Werkelijke uitgaven	€ 214	€ 193	€ 184	€ 195
Werkelijke inkomsten	-€ 224	-€ 209	-€ 202	-€ 208
Resultaat	-€ 10	-€ 16	-€ 19	-€ 13

9.2 Kostenontwikkeling GAD als geheel

De totale kostenontwikkeling (inclusief inflatie) van GAD in de periode 2015 tot en met 2019 toont het volgende beeld. De doorgetrokken lijn is het verschil tussen de gerealiseerde kosten en het (in alle jaren positieve) resultaat. Per saldo dalen de kosten tot en met 2017, waarna sprake is van stijging tot en met 2019. NB: voor 2019 wordt uitgegaan van een voorlopige schatting van het jaarresultaat.

De volgende tabel toont de kosten (per saldo, dus inclusief het jaarresultaat) per huishouden. NB: de cijfers uit 2019 zijn een prognose.

Versie 2.2	Meerjaren overzicht GAD per aansluiting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Aansluitingen (7 gemeenten)	114.036	114.417	115.817	116.820	116.820
Uitvoering	€ 88	€ 90	€ 96	€ 102	€ 105
Verwerken	€ 72	€ 62	€ 46	€ 47	€ 47
Middelen	€ 19	€ 22	€ 28	€ 24	€ 24
Overhead	€ 33	€ 28	€ 26	€ 37	€ 43
Resultaat	-€ 10	-€ 16	-€ 19	-€ 13	-€ 6
Saldo GAD	€ 202	€ 187	€ 178	€ 197	€ 212

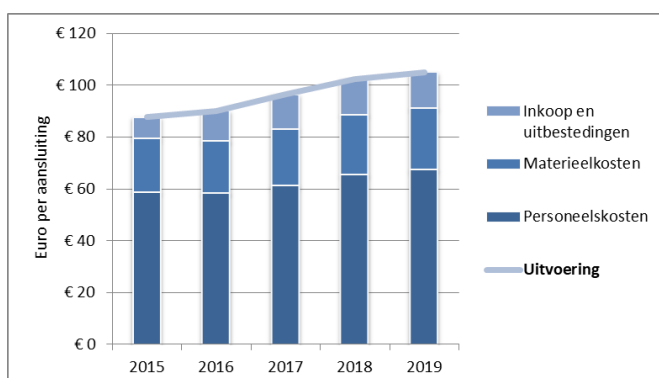
Voor 2019 wordt rekening gehouden met een voorlopige schatting van het jaarresultaat. Het jaarresultaat 2019 wordt geschat op 750.000,- (gemiddeld € 6,50 per huishouden). Aan de hand van deze schatting is het relevant om in ogenschouw te nemen dat het jaarresultaat in de afgelopen jaren varieert tussen € 6,- en € 13,- per huishouden.

Het kostensaldo per huishouden in 2019 is met € 212,- ten opzichte van de voorgaande jaren relatief hoog. Dit wordt vooral veroorzaakt door de toegerekende overhead. De (toegerekende) overhead is in 2018 en 2019 fors gestegen. De (toerekening van) overhead in 2019 is 65% hoger dan in 2017. Dit is circa € 8,- per huishouden. Daarnaast zijn de kosten gestegen door hogere uitvoeringskosten als gevolg van de uitrol wijziging inzamelsysteem. De verwerkingskosten zijn gedaald, maar deze daling kan in de toekomst stagneren en zelfs weer stijgen als gevolg van marktontwikkelingen. Momenteel tonen de inkomsten te verkrijgen uit de vergoedingen voor de ingezamelde grondstofstromen een dalende trend. Het resultaat 2019 wordt op dit moment van schrijven ingeschat op ca. € 6,- per aansluiting voor 2019.

In de volgende paragrafen wordt de ontwikkeling per kostencategorie nader geanalyseerd.

9.3 Ontwikkeling uitvoeringskosten

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Uitvoering per aansluiting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Personeelskosten	€ 59	€ 58	€ 61	€ 66	€ 67
Materieelkosten	€ 21	€ 20	€ 22	€ 23	€ 24
Inkoop en uitbestedingen	€ 8	€ 12	€ 13	€ 14	€ 14
Uitvoering	€ 88	€ 90	€ 96	€ 102	€ 105

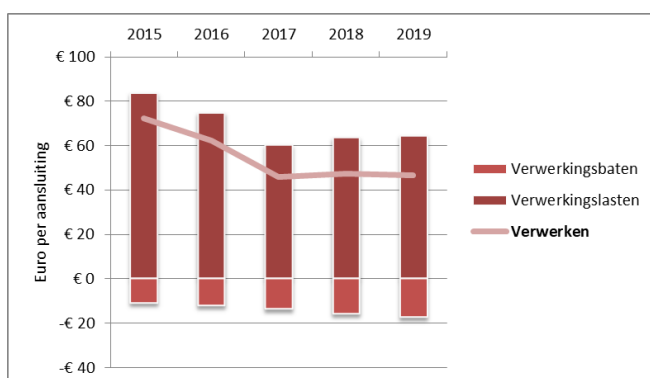
De uitvoeringskosten omvatten alle kosten voor de uitvoering van de dienstverlening op straat. Kosten voor mens, materieel en de inkoop van dienstverlening. De stijging over de afgelopen 5 jaar bedraagt 19%.

De uitvoeringskosten per huishouden stijgen onder meer als gevolg van de toename van dienstverlening en het verhogen van het serviceniveau. Het afvalbeheerbeleid is erop gericht om het de inwoners makkelijk te maken om grondstoffen gescheiden aan te bieden.

Daarnaast stijgen de personeelskosten als gevolg van loonontwikkeling. Na een aantal jaren van stagnatie in loonkosten stijgen de lonen weer. Dit vertaalt zich ook door in de overige uitvoeringsposten door stijgende kosten voor de inzet inhuur externe bedrijven.

Tot slot hebben we te maken met lage inflatie.

9.4 Ontwikkeling verwerkingskosten

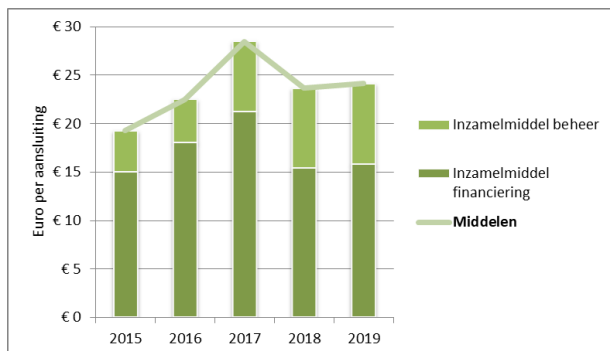

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Verwerken per aansluiting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Verwerkingslasten	€ 84	€ 75	€ 60	€ 63	€ 64
Verwerkingsbaten	-€ 11	-€ 12	-€ 14	-€ 16	-€ 18
Verwerken	€ 72	€ 62	€ 46	€ 47	€ 47

De lijn in de grafiek toont het saldo van verwerkingskosten en -baten.

De verwerkingskosten dalen als gevolg van de reductie van het huishoudelijk restafval en de toename van het aantal recyclebare grondstoffen. Beide als gevolg van het ingezette grondstoffenbeleid in de regio Gooi en Vechtstreek. De verwerkingskosten zijn afhankelijk van de ontwikkelingen in de grondstoffenmarkt. Tot november 2020 hoeft GAD geen afvalstoffenbelasting te betalen over het restafval. Vanaf dan moet er rekening gehouden worden met € 32,12 (tarief 2019) per ton extra heffing voor verbranding van het restafval.

9.5 Ontwikkeling middelen (container- en inzamelvoorzieningen)

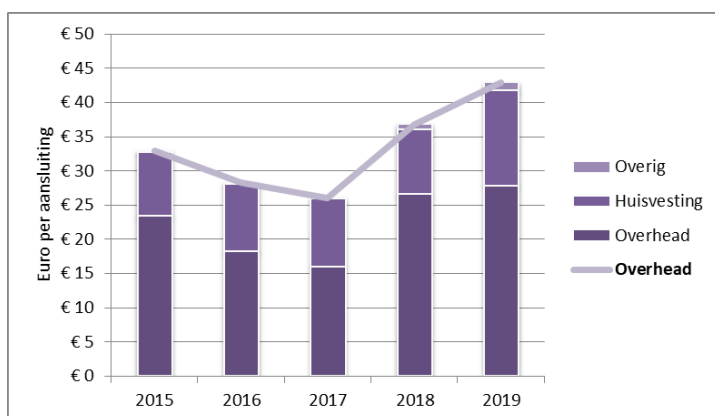

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Middelen per aansluiting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Inzamelmiddel financiering	€ 15	€ 18	€ 21	€ 15	€ 16
Inzamelmiddel beheer	€ 4	€ 4	€ 7	€ 8	€ 8
Middelen	€ 19	€ 22	€ 28	€ 24	€ 24

De kapitaalslasten (rente, afschrijving) en het beheer (onderhoud, containermanagement) stegen in de afgelopen jaren. Het aandeel van de kapitaallasten in de totale kostenstructuur bedraagt circa 11%.

Ten opzichte van 2015 is sprake van een stijging van 25%. Dit is uiteraard het gevolg van de uitbreiding van de (container)voorzieningen in het kader van het grondstoffenbeleid.

9.6 Ontwikkeling overhead

Versie 2.1	Meerjaren overzicht GAD voor Overhead per aansluiting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Overhead	€ 23	€ 18	€ 16	€ 27	€ 28
Huisvesting	€ 9	€ 10	€ 10	€ 9	€ 14
Overig	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1	€ 1
Overhead	€ 33	€ 28	€ 26	€ 37	€ 43

Het aandeel van de (toegerekende) overhead in de totale kostenstructuur bedraagt in 2019 circa 20%. De (toegerekende) overhead is in 2018 en 2019 fors gestegen. In 2019 is deze 65% hoger dan in 2017. Dit is circa € 8,- per huishouden, totaal bedraagt de (doorbelaste) overhead € 43,- per huishouden.

De overhead bestaat uit 2 onderdelen, de primaire overhead die nodig is voor de aansturing van de uitvoering en de secundaire doorbelaste overhead vanuit de regio-organisatie. Als gevolg van een aangepaste methodiek voortvloeiende uit de nieuwe BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) geldt er vanaf 2016 een gewijzigde toerekening hetgeen leidt tot een hogere overhead.

10. Evaluatie bijdrage regionale Circulaire Economie

10.1 Inleiding

Regio Gooi en Vechtstreek onderschrijft het rijksbrede programma Circulaire Economie om vóór 2050 een circulaire economie te realiseren en samen met maatschappelijke partners in 2030 de doelstelling van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen te realiseren.

De regio wil de grondstoffentransitie versnellen voor de gemeenten. Hierom is in september 2017 gestart met de ontwikkeling van een circulaire strategie voor de regio, die in januari 2018 is opgesteld in het rapport "Strategie circulaire regio Gooi en Vechtstreek". Hierin wordt het belang aangestipt van het ontwikkelen en faciliteren van circulaire initiatieven, ze aan elkaar verbinden én ze verbinden aan de lokale werkgelegenheid, waarmee ook de logistieke belasting (vervoer) in en vanuit de regio wordt verminderd.

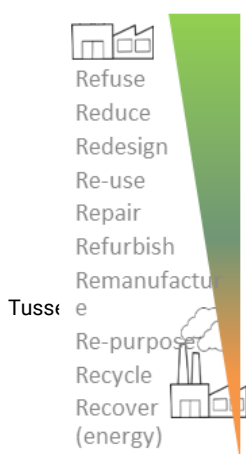
De bijdrage aan circulariteit in de regio wordt daarom, naast het circulair omgaan met grondstoffen, ook bepaald aan de hand van het creëren van maatschappelijke meerwaarde; het versterken van de lokale kennis en kracht die al bij de bewoners, bedrijven en instellingen aanwezig is, zo ook het identificeren en stimuleren van (nieuwe) lokale circulaire initiatieven en het bouwen aan netwerken hiervoor. Het delen van informatie en samenwerken in netwerken voorkomt dat partijen langs elkaar heen (elkaar mogelijk tegenwerkende) maatregelen gaan nemen. Een gezamenlijke aanpak is complex maar wel effectief, het bundelt de constructieve krachten en voorkomt dat de aanpak lokaal stagneert. Samen vormen de onderdelen de drie bouwstenen voor een regionale circulaire economie.

In dit hoofdstuk worden de gestelde doelen en investeringen van het implementatieplan in de scope van de circulaire economie verder benaderd. Hiermee wordt het vraagstuk behandeld in hoeverre het Uitvoeringsplan GAD Gooi en Vechtstreek heeft bijgedragen aan de regionale circulaire economie.

10.2 Evaluatie bijdrage: vermindering primair grondstoffengebruik

Figuur: Drie bouwstenen van de regionale circulaire economie Gooi en Vechtstreek

Het circulair omgaan met grondstoffen kent verschillende niveaus die inzichtelijk worden gemaakt in de "Ladder van Lansink" of het vergelijkbare maar uitgebreidere "7R-model" of de "Ladder van Cramer" (10 R's). Een aanpak die 'hoger op de ladder' scoort, zorgt voor *minder verspilling* van afval- en grondstoffen. Circulair omgaan met grondstoffen betekent prioriteit geven aan de optie zo hoog mogelijk op de ladder. zie *Figuur: Ladder van Cramer (10 R's)*

Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

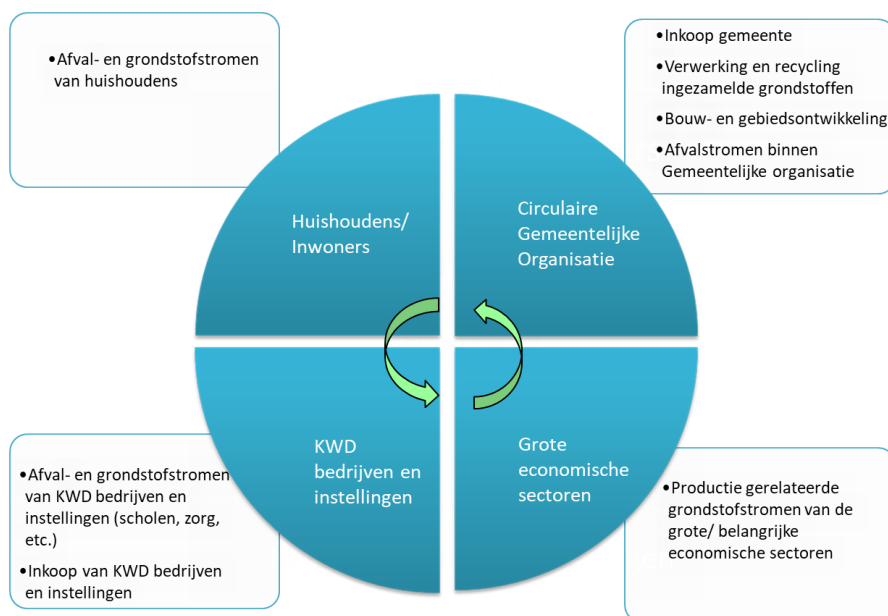
Verbranden met energierterugwinning, een methode die momenteel wordt toegepast voor veel van het restafval, is te verkiezen boven storten of enkel verbranden. 'Preventie' en 'weigeren' van afval is de hoogste trede. Grondstoffen die niet (onnodig) worden afgedankt hoeven ook niet te worden hergebruikt als product of te worden gerecycled. De Ladder van Cramer laat storten buiten beschouwing en plaatst 'Refuse' en 'Reduce' (o.a. van ontwerp) bovenaan en respectievelijk 'Recycle' en 'Recover' (verbranding met energierterugwinning) achteraan.

Belang afvalbeheer voor circulair grondstoffengebruik

Zoals hierboven omschreven gaat circulariteit van grondstoffen verder dan afval niet meer storten of verbranden maar recycelen. In een circulaire samenleving ontstaat er idealiter geen afval omdat producten o.a. worden hergebruikt, opgeknapt of een nieuwe bestemming krijgen. Maar dit laat niet weg dat het sluiten van grondstoffenketens in afvalbeheer een wezenlijke rol heeft in een circulaire samenleving. Wanneer afval toch ontstaat zijn scheiding en hergebruik van afvalstoffen belangrijke instrumenten om gebruik van primaire grondstoffen te beperken en CO²-uitstoot te verminderen. Het gaat er nog steeds om prioriteit te geven aan de optie zo hoog mogelijk op de ladder.

Grondstofstromen binnen de regio

Vrijwel alle afvalstromen die vrijkomen in een huishouden, maar ook bij gemeenten zelf en in bedrijven, zijn herbruikbaar als secundaire grondstoffen en hebben een economische waarde. Hierom wordt in de Regio Gooi en Vechtstreek vanuit de brede grondstoffenvisie in de strategie Circulaire Economie, waar mogelijk, de verbinding gelegd tussen de verschillende betrokken partijen en grondstoffenstromen die vrijkomen in de openbare ruimte, natuur, de huishoudens, (gemeentelijke) instellingen, scholen, bedrijven en winkeliers. Meer samenwerking en afstemming in de keten met alle betrokkenen staan daarbij centraal. Schoon, heel en veilig zijn daarbij uitgangspunten. Onderstaande figuur geeft globaal de betrokken partijen weer met betrekking tot grondstofstromen en circulaire

economie binnen een gemeente.

Figuur: grondstofstromen en circulaire economie binnen een gemeente en de daarbij betrokken partijen

Scope GAD met betrekking tot circulaire economie in de regio

De scope van het Uitvoeringsplan GAD Gooi en Vechtstreek in relatie tot de circulaire economie beperkt zich tot de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Grondstoffen in ketens van andere partijen (zoals bedrijven en instellingen, de grotere economische sectoren en de gemeentelijke organisaties zelf) vallen buiten de reikwijdte van het plan.

Het uitvoeringsplan heeft zich ook niet op preventie van afval of hergebruik van producten gericht. Deze manieren scoren dan wel het hoogst op bijdrage aan de circulaire economie, maar de maatregelen die hier betrekking op hebben vielen niet in de scope van het uitvoeringsplan. Het plan heeft zich gericht op maatregelen vanaf het stadium dat het afval (desondanks toch) ontstaat. De nu (nog niet volledig) geïmplementeerde maatregelen sturen op het 'afvalaanbiedgedrag', met als doel ongewenste afvalstromen te voorkomen en het zo goed mogelijk scheiden van herbruikbare grondstoffen. Afvalpreventie wordt daarbij meegenomen als onderwerp in het bredere bewustwordingscampagne VANG.

Het behalen van de doelstellingen van het uitvoeringsplan GAD en Gooi en Vechtstreek om te streven naar 128 kg restafval per inwoner (en 75% nuttige toepassing/hergebruik) per 2020 is niet een *sluitende en enige nodige bijdrage* voor een circulaire economie in de regio, maar geldt zeker als een belangrijke en cruciale tussenstap.

Effectiviteit en bijdrage

De effectieve bijdrage is te zien in de volgende tabel van het resultaat gescheiden grondstoffen:

Grondstofstroom		2015	2019	resultaat
ton/ per jaar				
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval	22.262	28.586	6.324
OPK	Oud papier en karton	14.420	12.143	-2.277
PMD*	Plasticverpakkingen, metalenverpakkingen (blik) en drinkpakken	1.265	7.083	5.818
Glas	Glas	7.083	6.830	-253
Textiel	Textiel (herdraagbaar en recyclebaar)	1.265	1.771	506
GGA**	Grof gescheiden hh afval scheidingsstation	23.527	31.116	7.589
Totaal				17.708 ton

Bovendien is er in de aanbestedingen en contractafspraken aandacht gevraagd voor een hogere verwaarding van grondstoffen.

- Bij GFT is er bijvoorbeeld voor gekozen naast compostering ook voor vergisting om biogas te maken.
- Bij glas zijn we de drie kleurstromen blijven handhaven voor hogere verwerkingsmogelijkheden.
- Textiel wordt op dit moment een aanbesteding voorbereid (met meer lokale werkgelegenheid en hogere verwerking). Zie verder de grondstoffennotitie.

Grondstoffennotitie

In 2019 is er een grondstoffennotitie opgeleverd waar de verschillende grondstoffen die worden ingezameld zijn beschreven. Tevens wordt in deze notitie duidelijk wat ermee gebeurt en welke mogelijke ambities er op de verschillende grondstoffen mogelijk zijn.

Uit deze notitie blijkt welke resultaten er per grondstof nog te halen zijn en op welke grondstofstromen er winst te behalen is vanuit de kijk van circulaire economie. Zie voor de resultaten de bijlage "Grondstoffennotitie".

10.3 Evaluatie bijdrage: Bijdrage maatschappelijke meerwaarde

Een circulaire impuls dicht bij huis is ook een werkgelegenheidsimpuls. Het op lokale schaal laten plaatsvinden van het in elkaar zetten van bijvoorbeeld de te plaatsen containers voorkomt onnodig transport van grondstoffen. SROI: De GAD (Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst) Gooi en Vechtstreek stimuleert de lokale economie en de lokale werkgelegenheid mede door te werken met lokale werknemers, ook met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij worden bijvoorbeeld ook ingezet als afvalcoaches. Tevens het in elkaar zetten van de huisjes van ondergrondse containers wordt gedaan door middel van SROI.

10.4 Evaluatie bijdrage: regionaal netwerk voor een regionale circulaire economie

De GAD (Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst) Gooi en Vechtstreek is als samenwerkingsverband tussen zeven gemeenten een voorbeeld voor de regio met betrekking tot het bouwen en versterken van een regionaal netwerk. Daarbij is de organisatie aangesloten bij landelijke sterke netwerken zoals NVRD, Milieu Centraal en is het een belangrijk onderdeel van de grotere metropoolregio MRA.

Een overzicht van alle bijdragen is samengevat in onderstaande tabel.

Minder primaire grondstoffen gebruiken	Lokale maatschappelijke meerwaarde creëren	Bouwen aan regionaal netwerk
Meer grondstoffen ingezameld, hetgeen zorgt voor betere verwerking en minder verbranding.	Inzetten van inwoners bij meer scheiding door communicatie.	Samenwerking met lokale kringlopen.
Op scheidingstation 26 verschillende grondstoffen. Dit is boven de wettelijke norm.	Inzetten van mensen met een afstand tot arbeidsmarkt bij bijvoorbeeld:	Samenwerking met lokale duurzame initiatieven (samen sneller duurzaam, Hilversum100, repair café's etc).
Sinds 2015 wordt PMD verwerkt	- Maken huisjes voor	Kennis vergroten in de MRA en

<p>in nieuwe producten en zijn er nieuwe verwerkingscontracten.</p> <p>Elektrische apparaten worden gerecycled via WEE.</p> <p>Apart inzamelen van olie en vetten is gestart in 2018.</p> <p>GFT wordt naast biomassa ook vergist voor biogas.</p> <p>Glas wordt in 3 stromen ingezameld voor betere en hoogwaardige recycling.</p>	<p>ondergrondse systemen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet van afvalcoaches <p>Inzetten op educatie bij scholen i.s.m. Rotary Huizen.</p>	<p>NVRD.</p>
---	---	--------------

10.5 Inzet verbreden bijdrage regionale Circulaire Economie

De scope van GAD Gooi en Vechtstreek in relatie tot de circulaire economie beperkt zich tot de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Binnen de regio hebben ook grote economische sectoren, lokale KWD-bedrijven en instellingen en de gemeentelijke instellingen zelf, grondstofstromen waar de mate van preventie, inzameling en verwerking de regionale circulaire economie bepaald.

De inzet kan worden verbreed door bijvoorbeeld de huidige samenwerkingen met lokale duurzame initiatieven en lokale kringlopen te versterken en uit te breiden. Maar ook door verdere samenwerkingen op te bouwen voor circulaire inkoop en afvalbeheer van lokale bedrijven, scholen en eigen gemeentelijke organisaties.

11. Afronding implementatie VANG en visie richting 2026

11.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de bijsturing voor afronding van de implementatie van het uitvoeringsplan beschreven en alvast vooruitgekeken naar de nieuwe visie richting 2026. Het vooruitkijken wordt gedaan op basis van de regionale resultaten, de ervaringen en resultaten elders in het land, de ontwikkelingen op het gebied van verwerking en logistiek en uiteraard de landelijke visie, de landelijke doelen om te komen tot een circulaire economie in 2050 en de huidige bijdrage aan de circulaire economie (zoals in hoofdstuk 10 geëvalueerd).

11.2 Bijsturing komende periode tot 2021

Naar aanleiding van de ervaringen gaan we een aantal maatregelen aanpassen om nog beter aan te sluiten op de gestelde doelstellingen van het regionaal uitvoeringsplan 2015-2020.

- Centrumaankpak: ook naar andere mogelijkheden kijken dan alleen ondergrondse containers. De ruimte in de openbare ruimte is beperkt zowel bovengronds als ondergronds. Afwegingen tussen parkeerplaatsen, groen en andere voorzieningen is lastig. Maar ook de verscherpte regelgeving betreffende kabel en leidingen maakt dat het plaatsen van alle ondergrondse containers voor grondstoffen lastig en kostbaar is.
- Door de introductie keuzevrijheid van de PMD-container blijven de wijkcontainers voor PMD bestaan. Dit is hiermee een extra service waar wel extra uitvoeringskosten aan verbonden zijn.
- Papier- en kartoninzameling. De inzet van verenigingen wordt fasegewijs verminderd doordat vrijwilligers van verenigingen stoppen met inzamelen. Het in stand houden van de inzet van vrijwilligers houdt een efficiëntere inzameling tegen. De vergoedingen die verenigingen krijgen voor de inzet van de vrijwilligers zijn een belangrijke inkomstenbron voor deze verenigingen. Nagedacht kan worden of hier een alternatief voor bedacht kan worden.
- Verlagen participatiegraad bij hoogbouw en bestaande locaties. Uitbreiding van locaties of ondergronds brengen van bestaande locaties, gaat door middel van het informeren door brieven. Bij nieuwe locaties bij bestaande bouw blijft uitgebreide participatie een onderdeel van het proces.
- Eventueel aanpassen van de inzamel frequenties, bijvoorbeeld PMD 3-wekelijks naar 2-wekelijks (kostenverhogend), winterfrequentie (2-wekelijks) GFT verlengen (kostenverlagend).
- Frequentie restafval verlagen naar 4-wekelijks (kostenverlagend, serviceverlagend, afvalscheiding- resultaatverhogend).
- Papier en karton: Invoering JA-JA-sticker (voorbereiden raadsvoorstel + opname maatregel in afvalstoffenverordening).
- Vanuit het inwoners tevredenheidsonderzoek blijkt dat bijplaatsingen en de schoonbelevingen van ondergrondse voorzieningen belangrijke kernwaarden zijn van de inwoners. In 2020 gaat de GAD hier meer op inzetten.

11.3 Inzet op vergroten kwaliteit van inzameling en verwerking grondstoffen

De GAD heeft in haar VANG-plan de ambitie om 75% afvalscheiding in 2020 gerealiseerd te hebben. Dit is conform het landelijk beleid. In 2025 is het landelijke beleid nog maximaal 30 kg restafval per inwoner gerealiseerd te hebben. Het is de ambitie van GAD om zich vooral in te zetten op de kwaliteit van de gescheiden stromen, zo ook de verwerking van de diverse stromen om een zo hoog mogelijk rendement aan herbruikbare grondstoffen te bereiken. Om deze ambitie te bewerkstelligen moet, naast de implementatie van de aangepaste inzamelstructuur, de inzet op flankerende

beleidsmaatregelen worden doorgezet en verder in ontwikkeling blijven. Hiervoor zijn verschillende instrumenten al ter beschikking waar altijd ruimte blijft voor nieuwe mogelijkheden:

Effectief sturen op gedrag: bewustwording, verleiden en faciliteren

- **Service.** De GAD heeft in haar VANG-plan hoog ingezet op de service en het beschikbaar stellen van voorzieningen voor restafval en grondstoffen. Het is belangrijk te blijven evalueren of het serviceniveau toereikend blijft.
- **Prijs.** Verder is het bieden van een prijsprikkel een instrument om het aanbodgedrag van afval te sturen. Het bieden van prijsprikkels zoals een beloning of een lagere afvalstoffenheffing voor het scheiden van grondstoffen of juist het extra moeten betalen voor het aanbieden van minder gewenste afvalstromen. In Gooi en Vechtstreek gebeurt dit uitsluitend op collectief niveau van de afvalstoffenheffing. Diftar is nu geen onderdeel van het afvalbeheerbeleid van GAD.
- **Communicatie.** Met goede voorlichting worden de inwoners wegwijs gemaakt in de beschikbare inzamelstructuur of over de mogelijkheden om hun afvalaanbod te verminderen. Communicatie omvat naast deze voorlichting ook de bewustwording van inwoners van het duurzaamheidsbelang ervan én het bevorderen van de motivatie om bij te willen dragen aan een duurzame samenleving.
- **Handhaving.** Sluitstuk van goede communicatie over afvalscheiding en de geboden service- en prijsprikkels is de handhaving ervan.

Effectief sturen op kwaliteit verwerking

De GAD is verantwoordelijk voor het op een zo duurzaam mogelijke wijze (doen) verwerken van de ingezamelde afval- en grondstoffen. Daarbij moet worden ingespeeld op de Europese afvalhiërarchie, de principes van circulariteit en mogelijkheden van cascadering. Het is van belang te blijven streven naar de beste verhouding tussen duurzaamheidsambities en kostenefficiëntie, rekening houdend met gemeentelijke exploitaties. De verhoudingen en keuzemogelijkheden dienen verder te worden onderzocht voor de visierichting 2025.

11.4 Inspelen op nieuwe ontwikkelingen en verbreding visie

De afvalbeheersector is sterk in beweging. Het inspelen op deze externe ontwikkelingen verhoogt de toekomstbestendigheid van de organisatie. Voor het ontwikkelen van een nieuwe strategie is het van belang kennis te nemen van nieuwe (te vormen) kaders van de Rijksoverheid en ontwikkelingen en ambities binnen gemeenten. Hieronder worden drie ontwikkelingen uitgelicht.

Ontwikkelingen bron- en nascheiding

Steeds meer gemeenten kiezen voor het combineren van bron- en nascheiding. Daarbij wordt de al bestaande inzameling van plastic en kartonnen drinkverpakkingen aan huis of met verzamelcontainers gecontinueerd in combinatie met het nascheiden van het huishoudelijk restafval. Nascheiding wordt daarbij als aantrekkelijke optie als aanvulling op bronscheiden gezien.

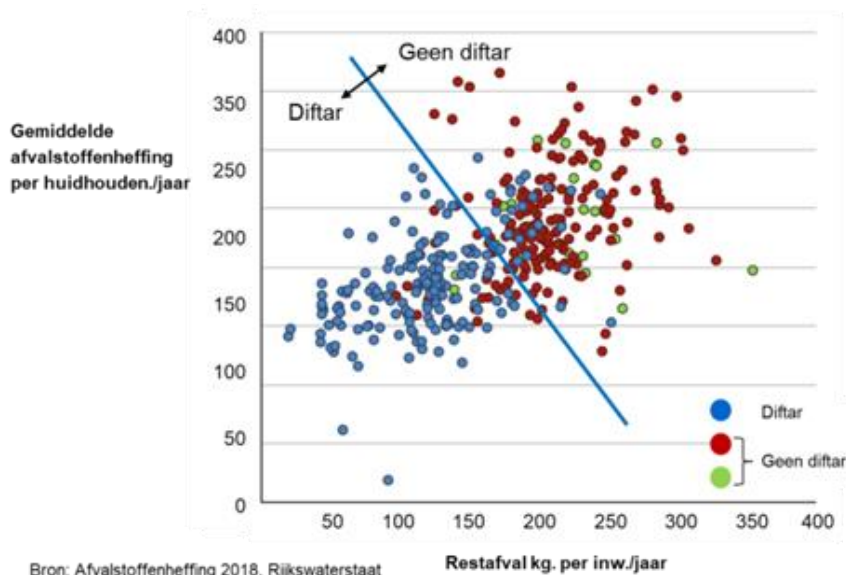
Het nascheiden van plastic en drinkverpakkingen uit het restafval is technisch goed mogelijk. De nagescheiden stroom wordt daarna (vergelijkbaar met deze stroom met bronscheiding) verder uitgesorteerd zodat zij gereed is voor verdere recycling. In veel nascheidingsinstallaties (of daaraan verbonden verwerkingsinstallaties) zoals Omrin, Attero en AEB, worden naast plastic en kartonnen drinkverpakkingen ook andere grondstoffen die zich in het restafval bevinden nagescheiden of be- en verwerkt. Zoals de natte organische fractie (veelal groente, fruit en andere etensresten) die wordt vergist om biogas op te wekken.

In de bijlage "Toekomstscenario's afvalbeheer GAD" staat een verdere uitwerking van de ontwikkelingen bron- en nascheiding.

Tussenstand Regionaal Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020

Ontwikkelingen Diftar

In 2018 brengt circa 48% van de gemeenten in Nederland een afvalstoffenheffing in rekening die afhankelijk is van het afvalaanbod van een huishouden. De grafiek presenteert ter illustratie de relatie tussen de (gemiddelde) hoogte van de afvalstoffenheffing en de hoeveelheid restafval per inwoner per jaar in gemeenten met en zonder diftar. In gemeenten die dergelijke prijsprikkels toepassen in het afvalbeheer zijn de hoeveelheid restafval per inwoner en de afvalstoffenheffing lager.

Ontwikkelingen bedrijfsinzameling

Bedrijfsafvalinzameling is geen gemeentelijke taak. Wel worden momenteel slimme logistieke oplossingen verkend in de vorm van pilots, omdat het wel steeds meer wordt erkent dat de logistieke mogelijkheden om meer KWD-afval gescheiden aan te bieden zonder collectieve regelingen erg beperkt zijn. Naar schatting zit in nog 50% van het KWD-restafval kansrijke recyclebare grondstoffen zoals oud papier en karton, glas, kunststof, en groen- en tuinafval.

Maatschappelijk staat bedrijfsinzameling hoog op de agenda, zo heeft Rijkswaterstaat een onderzoek uitgevoerd naar de slimme logistiek in deze sector. Het is mogelijk dat er nieuwe kaders vanuit de Rijksoverheid op volgen, waardoor gemeentelijke organisaties een belangrijkere rol moeten vervullen in, naast het inzamelen van huishoudelijk afval, ook het inzamelen van bedrijfsafval.

Ontwikkelingen Circulaire Ambachtscentra

Een recente ontwikkeling is de ontwikkeling van circulaire ambachtscentra om de circulaire economie nog beter te verankeren. Dit is ook benoemd in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023, waarin gemeenten een verbindende en faciliterende rol worden toegeschreven. Circulaire ambachtscentra combineren milieustraten met kringloopwinkels en reparatiewerkplaatsen. Hiermee worden afvalscheiding, recycling, reparatie en hergebruik op één plek gebracht. Dit biedt veel mogelijkheden voor activiteiten als slim (her)ontwerpen, demonteren, repareren, recyclen, zo ook werkgelegenheid voor activering en re-integratietrajecten of voor praktisch geschoolden in het algemeen. Rijkswaterstaat heeft landelijk als doel gesteld dat in 2030 een landelijk netwerk van centra gerealiseerd is.

11.5 Vervolproces

Voor de komende 5 jaar moeten de zeven gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek bepalen welke nieuwe doelstelling zij ambiëren met de daarbij horende strategie om deze doelstelling te halen. Bovenstaande informatie helpt bij de afweging die gemaakt gaat worden.

Het jaar 2020 willen we gebruiken om VANG beleidsmatig af te ronden en gezamenlijk met bestuurders en raadsleden gebruiken voor het creëren van een nieuwe visie.

Bijlagen

- Verkenning toekomstscenario's huishoudelijk afval- en grondstoffenbeheer
- Inventarisatie Grondstoffen GAD (Grondstoffennotitie)